E

NÁSTROJE A POLITIKY

E1 VYBRANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Tab. E1.1: Státní legislativa – zákony (setříděno tematicky, stav k 31. 12. 2019)

Číslo	Obecné právní předpisy
500/2004 Sb.	správní řád, ve znění pozdějších předpisů
183/2006 Sb.	o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
131/2000 Sb.	o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
17/1992 Sb.	o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů
123/1998 Sb.	o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů
106/1999 Sb.	o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
167/2008 Sb.	o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
263/2016 Sb.	atomový zákon, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.
	Složkové právní předpisy
	Ochrana ovzduší
201/2012 Sb.	o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů
	Ochrana vod
254/2001 Sb.	o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
274/2001 Sb.	o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů
	Ochrana přírody a krajiny
114/1992 Sb.	o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
	Ochrana rostlinstva a živočišstva
246/1992 Sb.	na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
166/1999 Sb.	o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů
449/2001 Sb.	o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů
99/2004 Sb.	o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráži, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů
100/2004 Sb.	o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů
326/2004 Sb.	o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
115/2000 Sb.	o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů
	Ochrana horninového prostředí
44/1988 Sb.	o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů
62/1988 Sb.	o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů
61/1988 Sb.	o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů
	Ochrana zemědělského a lesního půdního fondu
334/1992 Sb.	o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů
289/1995 Sb.	o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů
149/2003 Sb.	o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnicky významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), ve znění pozdějších předpisů
226/2013 Sb.	o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh
	Hluk
258/2000 Sb.	o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
	Odpady
185/2001 Sb.	o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
	Nakládání s chemickými látkami
350/2011 Sb.	zákon o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů
	Posuzování vlivů na životní prostředí
100/2001 Sb.	o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů
	Integrovaná prevence znečišťování
76/2002 Sb.	o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů

Zdroj: OCP MHMP

Tab. E1.2: Vyhlášky a nařízení hl. m. Prahy (setříděno chronologicky, stav k 31. 12. 2019)

Číslo	Název
12/1964 Sb. NVP	vyhlášení chráněného přírodního výtvoru „Divoká Šárka“
5/1968 Sb. NVP	o prohlášení přírodních výtvorů v Praze a jejich ochranných pásem
1/1982 Sb. NVP	o chráněných přírodních výtvorech v hlavním městě Praze na lokalitách Klánovický les, Xaverovský les, Šance, Cholupická bažantnice, U Hájů, Homolka a jejich ochranných pásmech
3/1982 Sb. NVP	o chráněných přírodních výtvorech v hlavním městě Praze na lokalitách Požáry, Dalejský profil, Opatřilka - Červený lom, U Nového mlýna, Chuchelský háj, Housle, Ládví, Okrouhlík, Vinořský park, Obora v Uhříněvsi a jejich ochranných pásmech
4/1982 Sb. NVP	o chráněných přírodních výtvorech v hlavním městě Praze na lokalitách Barrandovské skály, Kalvárie v Motole, Baba, Dolní Šárka, Podbabské skály, Sedlecké skály, Salabka, Havránka, Trojská, Podhoří, Bohnické údolí, Zámky a jejich ochranných pásmech
3/1984 Sb. NVP	o zřízení oblasti klidu „Botič - Milíčov“ a „Říčanka“ a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti
5/1988 Sb. NVP	kterou se určují chráněné přírodní výtvory v hl. m. Praze
8/1990 Sb. NVP	o zřízení oblastí klidu v hl. m. Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti
3/1991 Sb. HMP	o zřízení oblastí klidu v hl. m. Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti (Modřanská rokle - Cholupice, Košíře - Motol, Klánovice - Čihadla)
7/1993 Sb. HMP	o zřízení přírodního parku „Prokopské a Dalejské údolí“ a o vyhlášení stavební uzávěry pro tento park
6/2001 Sb. HMP	o ochraně veřejné zeleně
2/2005 Sb. HMP	kterou se stanoví poplatek za komunální odpad
4/2005 Sb. HMP	kterým se vydává krajský regulační řád pro regulaci zdrojů v hlavním městě Praze (krajský regulační řád)
5/2007 Sb. HMP	kterou se stanoví systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na území hlavního města Prahy a systém nakládání se stavebním odpadem (vyhláška o odpadech)
8/2008 Sb. HMP	o udržování čistoty na ulicích a jiných veřejných prostranstvích (vyhláška o čistotě)
10/2009 Sb. HMP	o vyhlášení přírodní památky Prameniště Blatovského potoka a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
18/2009 Sb. HMP	o ochraně hnízdní populace rorýse obecného při rekonstrukci budov
19/2009 Sb. HMP	o zřízení přírodního parku Smetanka
16/2010 Sb. HMP	kterým se vydává Integrovaný krajský program snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší na území aglomerace Hlavní město Praha pro období let 2010–2012
3/2013 Sb. HMP	o zřízení přírodní rezervace Klánovický les a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
13/2013 Sb. HMP	o zřízení přírodní památky Petřín včetně ochranného pásma a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
14/2013 Sb. HMP	o zřízení přírodní rezervace Šance včetně ochranného pásma a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
16/2013 Sb. HMP	o zřízení přírodní památky Milíčovský les a rybníky včetně ochranného pásma a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
1/2014 Sb. HMP	o zřízení přírodní památky Xaverovský háj a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
10/2014 Sb. HMP	o zřízení přírodních parků na území hlavního města Prahy
14/2014 Sb. HMP	o zřízení přírodní památky Komořanské a modřanské tůně včetně ochranného pásma a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
17/2014 Sb. HMP	o zřízení přírodní památky Skály v zoologické zahradě včetně ochranného pásma a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
3/2016 Sb. HMP	kterou se stanoví systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území hlavního města Prahy
6/2016 Sb. HMP	kterou se vyhlašuje závazná část plánu odpadového hospodářství hlavního města Prahy
11/2017 Sb. HMP	o zřízení přírodní památky Dvorecké stráně včetně ochranného pásma a stanovení jejich bližších ochranných podmínek
15/2018 Sb. HMP	o zřízení přírodní rezervace Chuchelské háje včetně ochranného pásma a stanovení jejích bližších ochranných podmínek
11/2019 Sb. HMP	kterou se zakazuje spalování vybraných druhů pevných paliv ve stacionárních zdrojích na území hlavního města Prahy

Zdroj: OCP MHMP

E2 STRATEGIE A KONCEPCE

E2.1 PŘEHLED KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A SOUVISEJÍCÍ OBLASTI

V průběhu roku 2019 pokračovaly práce na přípravě koncepčních dokumentů města a akčních plánů souvisejících s ochranou životního prostředí. Následující přehled zachycuje stav přípravy a projednání těchto dokumentů k prosinci 2019. Dále je uveden přehled existujících platných dokumentů, které byly přijaty již dříve, včetně dokumentů pro oblasti s problematikou životního prostředí související. Samostatně jsou uvedeny dokumenty pro oblast strategického plánování a územního rozvoje města, kde je problematice životního prostředí a udržitelného rozvoje věnována významná pozornost. Podrobnější informace k dokumentům jsou uvedeny v následujících podkapitolách.

Dokumenty přijaté v roce 2019

- Klimatický závazek hl. m. Prahy schválený usnesením ZHMP č. 8/42 ze dne 20. 6. 2019 k vyhlášení klimatického závazku hl. m. Prahy
- Akční plán snižování hluku pro aglomeraci Praha 2019 projednaný Radou HMP, viz usnesení Rady HMP č. 2653 ze dne 2. 12. 2019
- Plán udržitelné dopravy Prahy a okolí schválený usnesením Zastupitelstva č. 7/32 ze dne 24. 5. 2019

Dokumenty v roce 2019 ve stavu přípravy

- Implementační plán Adaptační strategie hl. m. Prahy na klimatickou změnu pro roky 2020–2024
- Klimatický plán hl. m. Prahy do roku 2030 / Akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP)
- Program zlepšování kvality ovzduší – aglomerace Praha CZ01 (*pozn.: dokument připravován v gesci MŽP*)

Vybrané dříve přijaté dokumenty platné k 31. 12. 2019

- Strategie adaptace hl. m. Prahy na změnu klimatu a navazující Implementační plán Adaptační strategie hl. m. Prahy na klimatickou změnu na roky 2018–2019 (dokument byl schválen usnesením Rady hl. m. Prahy č. 1650 ze dne 26. 6. 2018)
- Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy na období 2016–2025 (KK EVVO) a navazující Akční plán Krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty hlavního města Prahy na období 2018–2019
- Plán odpadového hospodářství hl. m. Prahy (jako původce odpadů – obce)
- Krajský Plán odpadového hospodářství hl. m. Prahy (POH hl. m. Prahy)
- Program zlepšování kvality ovzduší – aglomerace Praha CZ01 2019 (*pozn.: dokument připraven v gesci MŽP*)
- Prognóza, koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny v Praze
- Koncepce péče o zeleň v hl. m. Praze
- Územní energetická koncepce hl. m. Prahy (ÚEK) pro období 2013–2033 a navazující Akční plán k implementaci ÚEK na roky 2018–2022 (dokument byl schválen usnesením Rady hl. m. Prahy č. 1761 ze dne 17. 7. 2018)
- Generel odvodnění hl. m. Prahy (GO HMP) (*pozn.: od roku 2001 je postupně zpracovávána II. Detailní část GO HMP*)
- Generel zásobování vodou hl. m. Prahy (GZV HMP) (pozn.: od roku 2005 jsou postupně realizovány jednotlivé projekty Detailní fáze)
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací
- Koncepce rozvoje cyklistické dopravy a rekreační cyklistiky v hl. m. Praze do roku 2020
- Zásady nového systému číselného označování cyklistických tras na území hl. m. Prahy
- Zásady rozvoje pěší dopravy na území hl. m. Prahy

E2.2 OBOROVÉ KONCEPCE HL. M. PRAHY PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A SOUVISEJÍCÍ OBLASTI

E2.2.1 DOKUMENTY PROJEDNANÉ A PŘIJATÉ ORGÁNY MĚSTA V ROCE 2019 A DOKUMENTY ROZPRACOVANÉ

Klimatický závazek hl. m. Prahy

Stav (k 31. 12. 2019): Dokument byl schválen usnesením ZHMP č. 8/42 ze dne 20. 6. 2019 k vyhlášení klimatického závazku hl. m. Prahy);

Rámec zpracování: Hl. m. Praha se usnesením zastupitelstva č. 39/1 z roku 2018 připojilo k mezinárodní iniciativě Paktu Starostů a Primátorů (Covenant of Mayors For Climate and Energy), který je zásadním rozšířením původní iniciativy Mayors Adapt. Strategie adaptace hl. m. Prahy na změnu klimatu, na jejímž základě byly zpracovány následné Implementační plány pro roky 2018–2019, a pro roky 2020–2024 (schválen Radou hl. m. Prahy usnesením č. 1936 ze 7. 9. 2020) byla doplněna o závazek v oblasti mitigace skleníkových plynů a zavázala se k vytvoření strategického plánu v oblasti snížení produkce emisí CO_2 na území hl. m. Prahy (tzv. SECAP – Sustainable Energy and Action Plan – Akční plán pro energetiku a klima). Tento plán zavazuje hl. m. Prahu ke snížení emisí CO_2 do roku 2030 o 40 % oproti stavu v roce 2010.

V červnu 2019 (usnesení Zastupitelstva č. 842/2019) přijatý Klimatický závazek hl. m. Prahy potvrdil a navýšil o 5 % příslib snížení produkce emisí skleníkových plynů na území hl. m. Prahy, zejména CO_2, o 45 % v porovnání s rokem 2010 a ustanovil Komisi pro udržitelnou energii a klima, která má pomáhat s plánováním a přípravou opatření a nutných kroků, vedoucích k naplnění vytyčeného cíle. Tato komise funguje ve čtyřech samostatných pracovních skupinách se zastoupením nejvyššího politického vedení města.

Zadavatel: Hl. m. Praha.

Zpracovatel: –

Popis a průběh zpracování: Klimatický závazek Prahy spočívá v přijetí cíle snížit emise CO_2 v hlavním městě o minimálně 45 % do roku 2030 (oproti roku 2010) a dosáhnout nulových emisí CO_2 nejpozději do roku 2050. Klimatický závazek spočívá zejména v přijetí souboru kroků, nutných k naplnění vytyčeného cíle. Opatření, která bude nutné zavést, se budou promítat do strategického a finančního plánování rozvoje města. Budou se týkat oblasti zdrojů elektřiny a tepla, udržitelné automobilové dopravy, hospodaření s odpady, technických standardů budov a nákupu a spotřeby výrobků:

- Zavedení principů environmentálního účetnictví vyčíslí vliv rozpočtu hl. m. Prahy a jeho dílčích položek na uhlíkovou stopu. Výdaje na obnovu a rozvoj města tak budou před schválením v budoucnu posuzovány z hlediska dopadů na emise CO_2.
- V oblasti automobilové dopravy bude cílem zajistit do roku 2030 minimálně poloviční snížení jízd automobilů s dieselovými a benzínovými motory a jejich nahrazení vozidly s nízkoemisním pohonem (elektromobily, automobily na plynový a vodíkový pohon).
- Nové budovy musí mít malou spotřebu energie a zároveň minimální produkci emisí skleníkových plynů při výstavbě i provozu včetně dopravy využívané následně uživateli budov.
- Město také zavede přísné požadavky na uhlíkovou stopu při nákupu výrobků a služeb včetně dodávek elektrické energie a tepla. Nutností je změnit pravidla nákupu elektrické energie pro potřeby města tak, aby výrazně zvýhodnila využívání obnovitelných zdrojů energie. Cílem je pokrýt z obnovitelných zdrojů alespoň polovinu současných i budoucích potřeb města do roku 2030.
- Všechny výše uvedené podmínky budou muset být dodržovány dodavateli, chtějí-li se ucházet o veřejné prostředky města (soutěže, dodávky, veřejné zakázky).
- K omezování emisí skleníkových plynů také přispěje postupné zavedení cirkulární ekonomiky do každodenního života města s cílem postupně omezit produkci všech druhů odpadů, maximalizovat jejich recyklaci a, kde již není možná, využít alespoň jejich energetického potenciálu environmentálně šetrným způsobem.
- Nedílnou součástí souboru navrhovaných kroků jsou i adaptační opatření na změny klimatu.

Návazné aktivity: Kombinace tvorby akčního plánu pro naplnění Klimatického závazku a předchozí strategie k adaptaci na změnu klimatu finálně vedla následně k vytvoření a přijetí (v roce 2021) dokumentu Klimatického plánu hl. m. Prahy do roku 2030, který se stal jak vlastním strategickým dokumentem metropole k přijetí opatření ke snížení klimatických dopadů města, tak naplněním mezinárodního závazku Paktu starostů a primátorů (SECAP). Zároveň tvoří klíčový podklad pro čtyři zásadní pilíře klimaticky odpovědné politiky města – udržitelnou energetiku a správu budov, udržitelnou mobilitu, cirkulární ekonomiku a adaptační opatření.

Dokumenty k dispozici: V elektronické podobě jsou ke stažení na webových stránkách hl. m. Prahy dokumenty k problematice ochrany klimatu a adaptace na změny klimatu na *https://klima.praha.eu/ a www.adaptacepraha.cz*.

Kontakt a další informace:

- Odbor ochrany prostředí MHMP, oddělení environmentálních projektů a oddělení energetického manažera.
- Komise Rady HMP pro udržitelnou energii a klima.
- Webové stránky hl. m. Prahy k problematice ochrany klimatu a adaptace na změny klimatu na *https://klima.praha.eu/* a *http://www.adaptacepraha.cz*.
- E-mailové adresy: *klima@praha.eu* a *adaptace@praha.eu*.

Akční plán snižování hluku pro aglomeraci Praha 2019

Stav (k 31.12. 2019): Dokument projednaný Radou HMP viz usnesení Rady HMP č. 2653 ze dne 2. 12. 2019 (dne 2. 12. 2019 byl Radou HMP projednán materiál ke splnění povinnosti MHMP jako krajského úřadu pořídit akční plán snižování hluku pro územní aglomeraci Praha). Praha tím dokončila 3. kolo tvorby akčního plánu na snížení hluku.

Rámec zpracování: Úkol vytvářet akční plány snižování hluku vyplynul pro hl. m. Prahu a další subjekty z přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/49/EC o hodnocení a řízení hluku v životním prostředí, která se stala základem pro evropský systém opatření k postupnému snižování hlukové zátěže obyvatel všech zdrojů, zejména pak dopravy. Do české právní úpravy byla problematika zapracována v roce 2006 v novele zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Východiskem pro tvorbu akčních plánů snižování hluku v dané oblasti jsou strategické hlukové mapy, jejich vznik zajišťuje Ministerstvo zdravotnictví ČR. Akční plán snižování hluku aglomerace Praha 2019 byl vytvořen na základě aktuální Strategické hlukové mapy aglomerace Praha (2017) připravené v rámci 3. kola strategického hlukového mapování.

Zadavatel: Hl. m. Praha

Objednatel: IPR hl. m. Prahy, p. o.

Zpracovatel: EKOLA group, spol. s r.o.

Popis a průběh zpracování: Směrnice č. 2002/49/EC sjednocuje postupy hlukového mapování a hodnocení hluku pro všechny členské státy, ukládá zpracovat akční plány, zpřístupnit informace vyplývající z tohoto dokumentu veřejnosti a přijmout tyto plány s cílem prevence a snižování škodlivých účinků hluku ve venkovním prostředí na lidské zdraví.

Základním podkladem pro vypracování Akčního plánu snižování hluku aglomerace Praha 2019 je Strategická hluková mapa aglomerace Praha, která je součástí výsledků 3. kola strategického hlukového mapování. Strategická hluková mapa je určena pro globální posouzení aktuálního stavu hlukové zátěže obyvatel z různých zdrojů hluku v dané oblasti nebo pro určení předpokládaného vývoje hlukové situace v této oblasti.

K předání zpracovaných materiálů hl. m. Praha Ministerstvem zdravotnictví ČR došlo v září 2018, s povinností do roka předložit ministerstvu navazující akční plán. Praha následně zahájila přípravu Akčního plánu snižování hluku pro aglomeraci Praha 2019. Návrh Akčního plánu byl v červenci 2019 zveřejněn na Portálu životního prostředí hl. m. Prahy a připomínkování veřejnosti probíhalo do 19. 8. 2019 v souladu s legislativou, tj. 45 dní. Veškeré přijaté podněty byly předány zhotoviteli akčního plánu ke zpracování. Konečné znění akčního plánu včetně vypořádání připomínek bylo v září 2019 zpracovatelem předáno zadavateli.

Akční plán obsahuje Souhrnnou zprávu a 7 příloh. Má charakter strategického dokumentu. Je podkladem pro řízení postupů při vytváření budoucí akustické situace pomocí plánovaných opatření v rámci územního plánování a snižování hluku protihlukovými opatřeními. Nesoustřeďuje se na detailní řešení navržených opatření, ale na možnosti snížení hluku, které se potom detailně rozpracují v rámci projektové přípravy.

Cílem analýzy prováděné v rámci zpracování akčních plánů je především stanovení kritických míst v území, tzv. „hot spots". Jedná se o lokality a místa, kde dochází k překračování požadovaných hodnot v některém z ukazatelů ve vztahu k počtu, resp. hustotě ovlivněných obyvatel. Následně pak navrženými opatřeními snížit akustické zatížení ve vytipovaných oblastech, a tedy snížit počet ovlivněných osob nad mezními hodnotami.

Návazné aktivity: V souladu s doporučeními Akčního plánu snižování hluku aglomerace Praha 2019 a také v rámci plnění opatření k odstraňování staré hlukové zátěže probíhá v Praze realizace protihlukových opatření, na kterých se podílejí jednotlivé odbory Magistrátu hl. m. Prahy i organizace, které svou činností hlukovou situaci v hlavním městě ovlivňují – Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s. a Technická správa komunikací hl. m. Prahy, a. s.

Dokumenty k dispozici: V elektronické podobě na webových stránkách hl. m. Prahy k životnímu prostředí Portál ŽP v sekci Hluk (*http://portalzp.praha.eu/hluk*) – v části Akční plán snižování hluku pro aglomeraci Praha.

Kontakt a další informace:

- Koordinátorka protihlukových opatření Ing. Pavla Úlovcová, HOM MHMP, *pavla.ulovcova@praha.eu*.
- Webové stránky hl. m. Prahy k životnímu prostředí Portál ŽP – sekce Hluk (*http://portalzp.praha.eu/hluk*), část Akční plán snižování hluku pro aglomeraci Praha.

Plán udržitelné dopravy Prahy a okolí

Stav (k 31. 12. 2019): Dokument schválený Zastupitelstvem hl. m. Prahy dne 24. 5. 2019 (viz usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 7/32 ze dne 24. 5. 2019).

Rámec zpracování: Příprava plánu je zakotvena ve Strategickém plánu hlavního města Prahy a zároveň je nezbytnou podmínkou pro čerpání z fondů EU od roku 2018. Plán je hlavním koncepčním dokumentem v oblasti dopravy pro Prahu, čímž nahradil Zásady dopravní politiky hlavního města Prahy z roku 1996. Vychází z celoevropské metodiky pro tvorbu Sustainable Urban Mobility Plans (SUMP) a při jeho zpracování se vycházelo z dalších platných strategických dokumentů na městské, národní i evropské úrovni.

Zadavatel: Hl. m. Praha

Zpracovatel: Pracovní skupina tvořená týmem odborníků nominovaných hl. m. Prahou a Středočeským krajem z organizací:

- Magistrát hlavního města Prahy, odbor dopravy (ODO)
- Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy (IPR Praha)
- Regionální organizátor Pražské integrované dopravy (ROPID)
- Integrovaná doprava Středočeského kraje (IDSK)
- Technická správa komunikací hl. m. Prahy (TSK)
- Dopravní podnik hl. m. Prahy (DPP)
- Operátor ICT (OICT)
- Krajský úřad Středočeského kraje, Odbor dopravy (StčK)

Pracovní skupina připravovala všechny části projektu (dokumenty, workshopy, výstavu a diskuzní setkání) pod vedením projektového manažera ze společnosti Mott MacDonald CZ. O marketing včetně webových stránek www.poladprahu.cz se po celou dobu pořizování starala společnost Ewing Public Relations.

Popis a průběh zpracování: Strategický Dokument vytyčuje parametry rozvoje dopravního systému města včetně vazeb ze Středočeského kraje v úzkém provázání nejen na otázky životního prostředí. Plán tvoří soubor tří vzájemně propojených dokumentů:

- P+ Analýza
- P+ Dopravní politika
- P+ Návrh

Na přípravě plánu pracoval tým odborníků čtyři roky, od roku 2015 do roku 2019. Další partneři z řad akademické sféry, nezávislých expertů, zájmových sdružení a městských částí Prahy i středočeských měst se přidali externě formou workshopů a konzultací. Všechny etapy plánu byly připraveny se zapojením široké veřejnosti, ať už sociologickými průzkumy či sběrem individuálních názorů. Příprava plánu se odehrávala pod hlavičkou projektu Polaď Prahu.

Návazné aktivity: Usnesením Rady hl. m. Prahy č. 2462 ze dne 18. 11. 2019 byl následně schválen Akční plán pro období do roku 2023. Návazně probíhá implementace jednotlivých opatření, která jsou součástí schváleného Akčního plánu. Více informací na webových stránkách hl. m. Prahy *www.poladprahu.cz*.

Dokumenty k dispozici: V elektronické podobě ke stažení na webových stránkách hl. m. Prahy k problematice udržitelné dopravy *www.poladprahu.cz*.

Kontakt, informace:

- Odbor dopravy MHMP, oddělení rozvoje dopravy; e-mail: *mobilitapraha@praha.eu*.
- Webové stránky hl. m. Prahy k problematice udržitelné dopravy *www.poladprahu.cz*.

E3 EKONOMICKÉ NÁSTROJE

V ochraně životního prostředí jsou uplatňovány vedle jiných nástrojů (administrativně právní, koncepční, informační, dobrovolné) rovněž nástroje ekonomické. Může jít o daňové úpravy, sankce ve formě poplatků a pokut (např. za znečišťování), či naopak o různé formy cílených veřejných výdajů a finanční podpory. Z větší části jsou tyto nástroje řízeny na úrovni státu, jen některé z nich pak na úrovni kraje nebo města při výkonu přenesené působnosti nebo v rámci samosprávných činností. Na úrovni hl. m. Prahy, resp. Magistrátu hl. m. Prahy, je zajišťována např. agenda poplatků za znečišťování ovzduší, jsou realizovány investiční i neinvestiční aktivity financované z rozpočtu hl. m. Prahy, dále projekty realizované s využitím finanční podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR a ze Strukturálních fondů EU.

Hl. m. Praha od roku 1996 vypisuje každoročně granty na podporu projektů na zlepšení životního prostředí a od roku 1994 financuje program dotací v oblasti energetiky, od roku 2009 pod názvem Čistá energie Praha (viz kapitola D2.2). Na tomto místě jsou uvedeny údaje o výdajích na ochranu životního prostředí na území hl. m. Prahy podle sledování Českého statistického úřadu.

E3.1 STATISTICKY SLEDOVANÉ VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Údaje o výdajích na ochranu životního prostředí zjišťuje ČSÚ od roku 1986. Oddíl o pořízení dlouhodobého hmotného majetku (DHM) byl součástí jiných výkazů ČSÚ. Požadavek na zavedení zjišťování neinvestičních nákladů vedl v roce 2003 ke vzniku samostatného výkazu určeného podnikatelské sféře. Data z veřejného sektoru byla získávána jiným výkazem, sledujícím pouze DHM na ochranu životního prostředí. Od roku 2006 došlo ke sjednocení výkaznické povinnosti pro podnikatelský a veřejný sektor a oba sektory jsou obesílány stejným výkazem ŽP 1-01. Tento výkaz je rozesílán vybraným ekonomickým subjektům, obcím nad 500 obyvatel, rozpočtovým organizacím, organizačním složkám státu a státním fondům.

Výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují investice a neinvestiční náklady, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí (technologie, procesy, zařízení nebo jejich části), jejichž hlavním účelem je zachycení, odstranění, monitorování, kontrola, snižování, prevence nebo eliminace znečišťujících látek a znečištění nebo jakékoliv jiné poškození životního prostředí, ke kterému dochází při činnosti podniků.

Ekonomický přínos z aktivit na ochranu životního prostředí zahrnuje tržby z prodeje služeb na ochranu životního prostředí, z prodeje vedlejších produktů, které vznikly při činnostech spojených s ochranou životního prostředí a úspory z opětovného využití vedlejších produktů. Kromě úspor z vlastního opětovného využití vedlejších produktů se jako přínos zahrnují také úspory nákladů, kterých podnik dosáhl díky opatřením na ochranu životního prostředí v daném roce.

Poznámka k tabulkám a grafům: Kategorie „ostatní" zahrnuje – omezování hluku a vibrací; ochranu biodiverzity a krajiny; ochranu a sanaci půdy, podzemních a povrchových vod; ochranu proti záření; výzkum a vývoj na ochranu životního prostředí; ostatní aktivity na ochranu životního prostředí.

Tab. E3.1.1: Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora, hl. m. Praha [v tis. Kč, běžné ceny]

	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	**5 603 628**	**10 772 037**	**8 594 713**	**9 533 698**	**8 312 614**
v tom					
- ochrana ovzduší a klimatu	1 169 674	5 392 040	2 159 806	1 071 230	1 847 454
- nakládání s odpadními vodami	694 446	2 810 179	3 285 421	3 417 410	1 263 394
- nakládání s odpady	673 271	480 344	679 285	1 800 338	1 691 438
- ostatní	3 066 237	2 089 474	2 470 201	3 244 720	3 510 328
Zdroje financování [%]					
- vlastní zdroje a rozpočtové prostředky	92,5	98,9	97,5	95,0	81,6
- granty a dotace z veřejných rozpočtů	5,8	0,3	1,5	2,0	2,4
- ostatní granty a dotace	i.d.	i.d.	0,1	1,0	5,0
- úvěry, půjčky a finanční výpomoci	1,0	0,6	0,8	2,0	11,0

Pozn.: i.d. – individuální data, která nelze z důvodu ochrany dat zveřejnit.

Zdroj: ČSÚ

Tab.E3.1.2: Investice na ochranu životního prostředí podle kraje místa investice [tis. Kč, běžné ceny]

	2015	2016	2017	2018	2019
Česká republika	**40 109 604**	**25 475 951**	**35 423 206**	**31 027 855**	**29 997 453**
Hl. m. Praha	1 464 314	3 794 021	4 243 101	5 852 846	4 045 350
Středočeský	4 012 756	1 926 270	2 160 374	3 352 746	4 774 039
Jihočeský	2 023 885	746 696	1 272 852	2 009 015	2 082 900
Plzeňský	1 212 183	1 470 352	1 041 113	1 131 776	1 167 870
Karlovarský	830 907	775 474	328 370	384 530	320 887
Ústecký	4 255 514	6 257 387	15 596 734	4 578 060	2 346 477
Liberecký	552 557	440 984	1 010 805	1 027 428	606 225
Královéhradecký	1 229 062	830 227	758 878	1 312 200	1 192 994
Pardubický	4 121 155	1 235 005	940 673	1 213 304	1 730 839
Vysočina	3 509 206	894 643	1 416 659	1 264 414	1 544 953
Jihomoravský	6 203 721	2 231 844	1 903 047	1 794 429	2 672 597
Olomoucký	2 463 398	805 484	919 415	1 201 072	1 172 091
Zlínský	1 515 136	449 911	558 587	1 162 444	1 428 093
Moravskoslezský	6 715 810	3 617 653	3 272 598	4 743 591	4 912 138

Zdroj: ČSÚ

Tab. E3.1.3: Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora, hl. m. Praha [tis. Kč, běžné ceny]

	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	**13 383 941**	**13 018 063**	**14 473 283**	**17 138 259**	**16 452 923**
v tom					
- ochrana ovzduší a klimatu	647 069	673 276	753 916	720 559	861 223
- nakládání s odpadními vodami	800 459	809 585	867 491	878 244	739 482
- nakládání s odpady	10 448 655	10 113 633	11 736 772	13 155 761	13 170 225
- ostatní	1 487 758	1 421 569	1 315 104	2 383 695	1 681 993

Zdroj: ČSÚ

Tab. E3.1.4: Ekonomický přínos z aktivit na ochranu životního prostředí podle sídla investora, hl. m. Praha [tis. Kč, běžné ceny]

	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	**12 944 105**	**11 860 722**	**15 479 415**	**16 124 847**	**14 542 711**
v tom					
- ochrana ovzduší a klimatu	16 799	9 552	10 306	11 904	162 690
- nakládání s odpadními vodami	706 694	660 196	660 960	662 395	383 857
- nakládání s odpady	11 632 251	10 866 278	13 850 232	14 223 641	13 318 269
- ostatní	588 361	324 696	957 917	1 226 907	677 895

Zdroj: ČSÚ

Obr. E3.1.1: Výdaje na ochranu životního prostředí v hl. m. Praze; 2012–2019

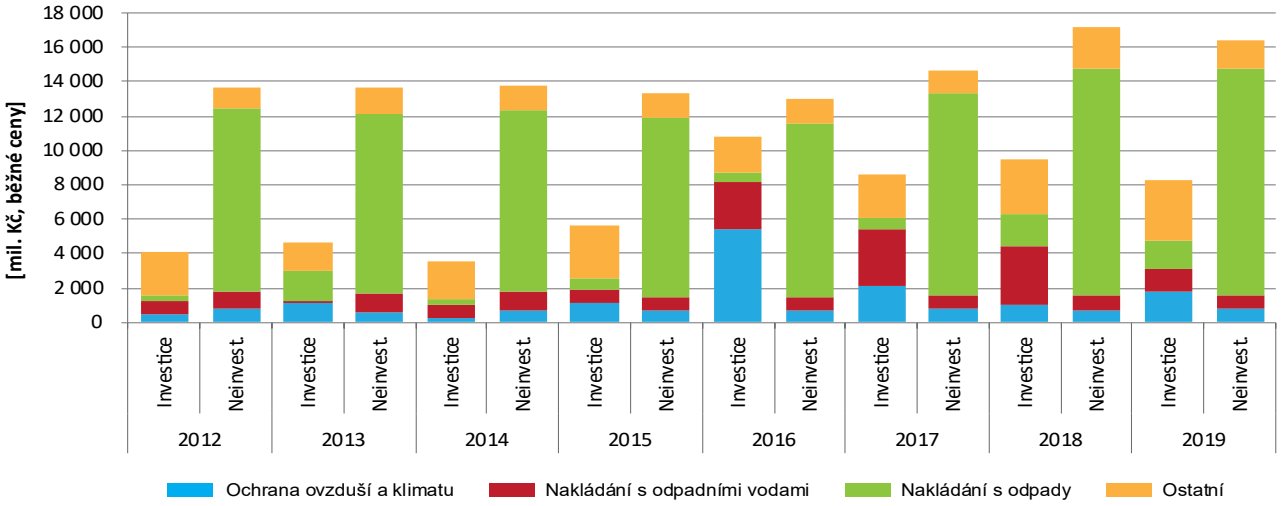

Zdroj: ČSÚ

Obr. E3.1.2: Investice na ochranu životního prostředí podle krajů v roce 2019

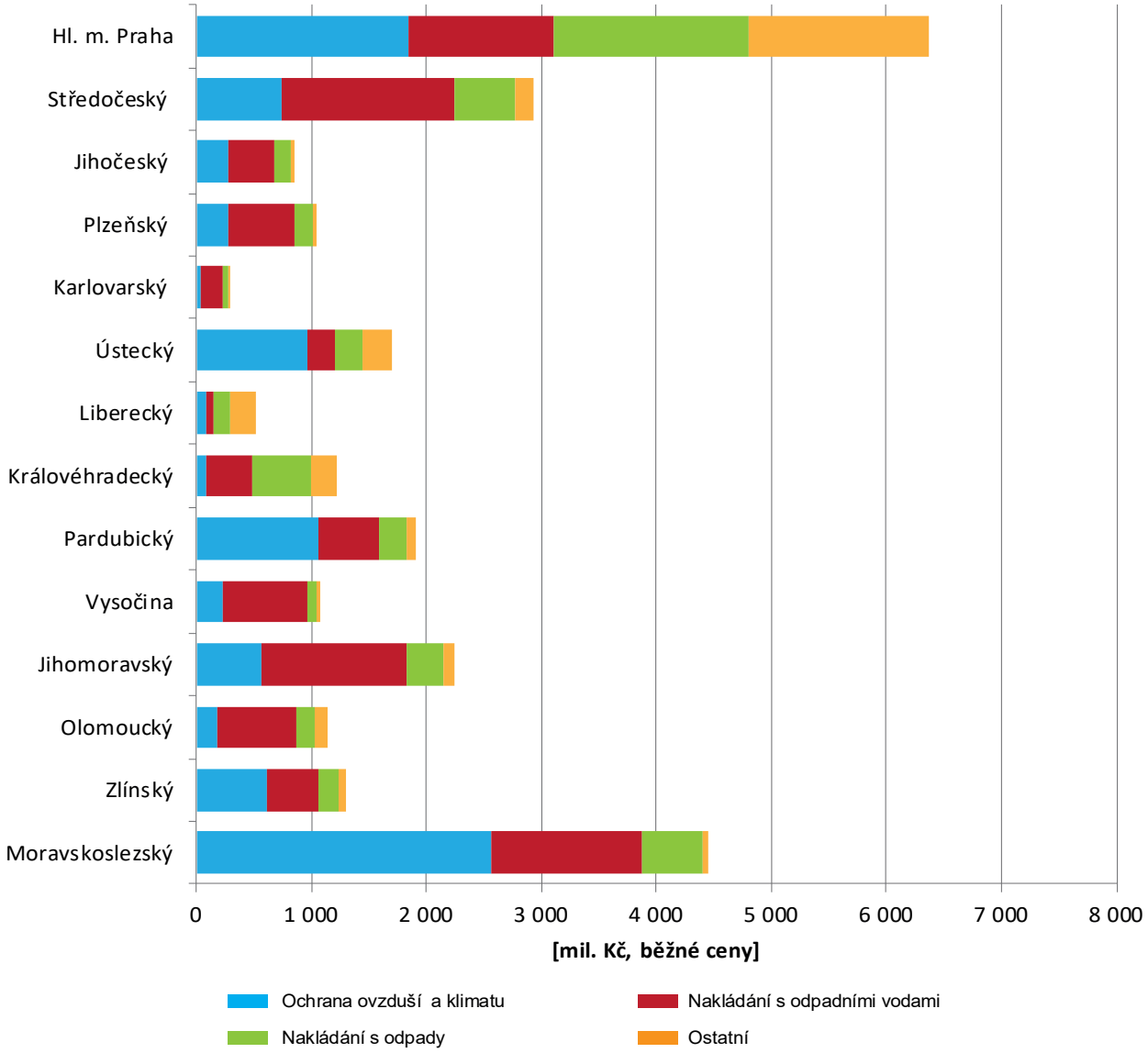

Zdroj: ČSÚ

Obr. E3.1.3: Ekonomický přínos aktivit na ochranu životního prostředí podle sídla investora v roce 2019

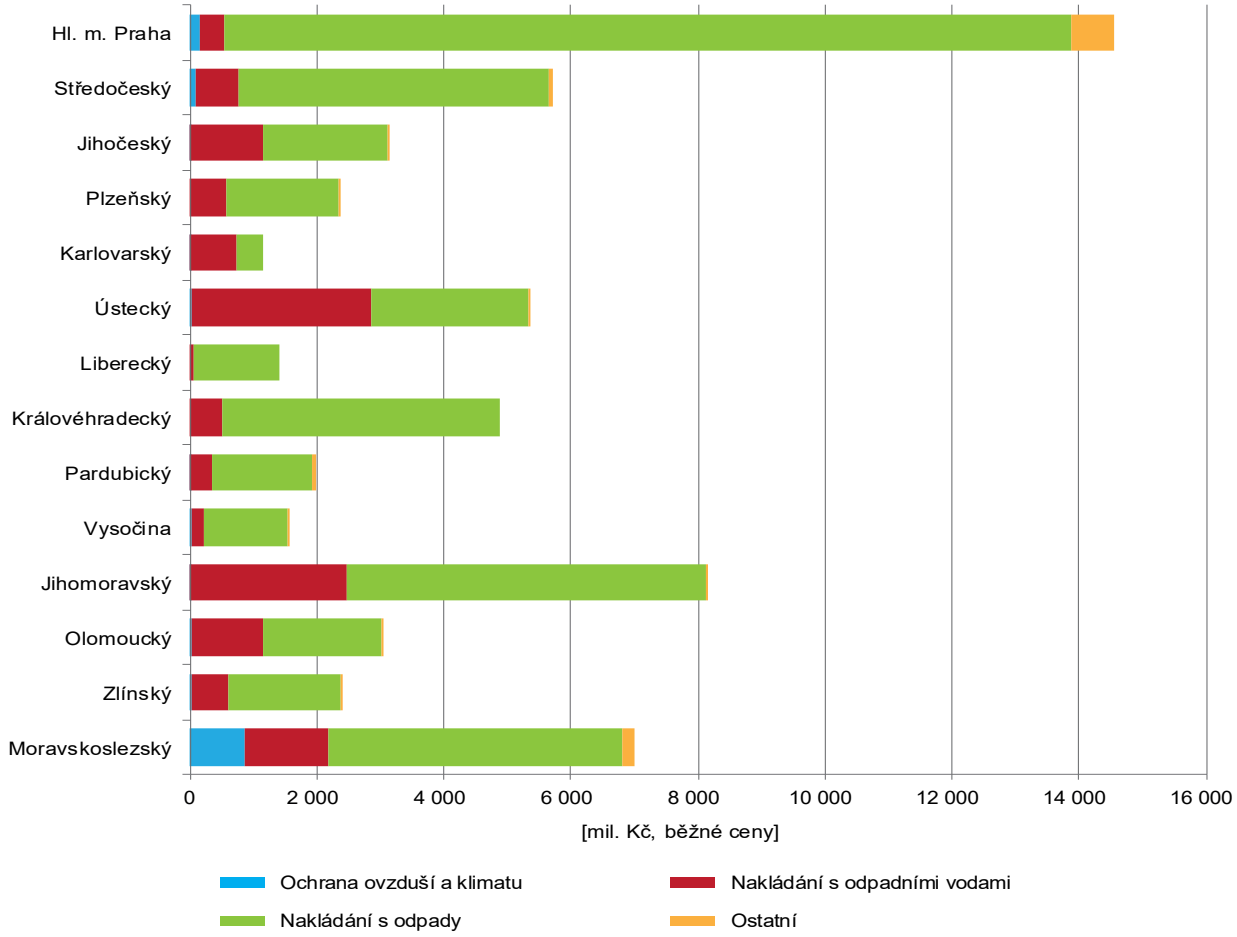

Zdroj: ČSÚ

E4 POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, INTEGROVANÁ PREVENCE A OMEZOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ

E4.1 POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (EIA)

Podle zákona č. 100/2001 Sb. , o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí) v platném znění – dále jen „zákon", podléhají posuzování vlivů na životní prostředí záměry (projektová EIA) a koncepce (strategická EIA – SEA), jejichž provedení by mohlo závažně ovlivnit životní prostředí. EIA je používaná zkratka z anglického názvu pro posuzování vlivů na životní prostředí – Environmental Impact Assessment. SEA pochází z anglického Strategic Environmental Assessment, což v překladu znamená strategické posuzování vlivů na životní prostředí.

V roce 2019 obdržel odbor ochrany prostředí Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen OCP MHMP) jako příslušný úřad 13 oznámení podléhajících zjišťovacímu řízení dle zákona (dále jen „proces EIA"). Na základě zjišťovacího řízení byly v roce 2019 čtyři procesy EIA ukončeny závěrem, že záměr bude dále posuzován dle zákona a 13 zjišťovacích řízení skončilo rozhodnutím – závěrem zjišťovacího řízení, že záměr nepodléhá dalšímu posuzování dle zákona. V tomto období byla vydána celkem dvě souhlasná závazná stanoviska dle § 9a zákona. Na žádost investora byl ukončen jeden proces EIA a dále byl jeden proces EIA ukončen, protože nesplňuje definici záměru dle zákona č. 326/2017 Sb., kterým se od 1. 11. 2017 mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (viz tab. E4.1.1). Od nabytí účinnosti zákona, tj. od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2019, obdržel MHMP celkem 1 100 oznámení podléhajících zjišťovacímu řízení.

Od nabytí účinnosti zákona, tj. od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2019, obdržel MHMP celkem 1 100 oznámení podléhajících zjišťovacímu řízení.

Členění předložených oznámení podle charakteru posuzovaných záměrů je uvedeno v tab. E4.1.2. Členění záměrů podléhajících zjišťovacímu řízení dle správních obvodů hl. m. Prahy je uvedeno v tabulce E4.1.3.

V roce 2019 vydal OCP MHMP jedno souhlasné závazné stanovisko podle bodu 1 čl. II zákona č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Dále vydal 8 souhlasných závazných stanovisek podle ustanovení § 9a odst. 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP) jako příslušný úřad obdrželo v roce 2019 pět oznámení záměrů podléhajících zjišťovacímu řízení týkajících se území hl. m. Prahy a místo jednoho oznámení dokumentaci dle č. 4 zákona. Ve sledovaném období byl jeden proces ukončen rozhodnutím – závěrem zjišťovacího řízení, že záměr nebude dále posuzován dle zákona, 5 záměrů bylo ukončeno závěrem, že záměr bude dále posouzen a byla vydána 2 souhlasná závazná stanoviska dle § 9a zákona. Od nabytí účinnosti zákona, tj. od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2019, obdrželo MŽP celkem 94 oznámení záměrů týkajících se území hl. m. Prahy.

Krajský úřad Středočeského kraje jako příslušný úřad obdržel ve sledovaném období 2 záměry podléhající zjišťovacímu řízení, který svými vlivy zasahuje na území hl. m. Prahy. Jeden proces EIA ukončil závěrem, že záměr bude posouzen a jeden proces EIA ukončil na žádost oznamovatele (viz tab. E4.1.5). Od nabytí účinnosti zákona, tj. od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2018, bylo Krajským úřadem Středočeského kraje projednáváno celkem 17 záměrů podléhajících závěru zjišťovacího řízení s vlivy zasahujícími na území hl. m. Prahy.

Podrobné informace o procesu EIA, včetně obsahu oznámení, závěrů zjišťovacích řízení, dokumentací o hodnocení vlivů na životní prostředí, posudků a stanovisek obsahuje Informační systém EIA na internetových adresách *https://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr* nebo *http://portalzp.praha.eu/eiasea*.

Z pohledu posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (SEA) OCP MHMP vydalo 410 stanovisek k navrhovanému obsahu změny Územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy (dále též „ÚPn") podle § 55a odst. 2 písm. d) a e) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále též „stavební zákon"), ve znění pozdějších předpisů. Dále OCP MHMP obdržel 55 zadání změn ÚPn, k němuž vydal stanoviska dle § 47 odst. 2 a 3 stavebního zákona.

V obou těchto případech OCP MHMP jako příslušný úřad na základě kritérií uvedených v příloze č. 8 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, stanovil případný požadavek na zpracování vyhodnocení vlivů na životní prostředí. OCP MHMP rovněž vydal 6 stanovisek ke změně ÚPn podle § 10g zákona.

Podrobné informace o procesu SEA, včetně zadání změn ÚPn, návrhů změn ÚPn, dokumentací k vyhodnocení vlivů na životní prostředí a stanovisek příslušných úřadů obsahuje Informační systém SEA na internetové adrese *https://portal.cenia.cz/eiasea/view/SEA100_koncepce*.

Tab. E4.1.1: Přehled záměrů EIA dle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění, příslušný úřad OCP MHMP, posuzovaných v období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019

Kód záměru	Název akce	Datum oznámení EIA	Závěr zjišťovacího řízení	Fáze procesu EIA
PHA809	*Rozšíření areálu IPODEC – ČISTÉ MĚSTO, Praha 8*	21. 2. 2012	2. 5. 2012 bude posuzován	ukončen 28. 8. 2019, protože záměr nenaplňuje definici záměru dle novelizovaného zákona
PHA881	*Rozšíření manipulačních a skladovacích ploch v areálu společnosti METRANS, a. s. , k. ú. Uhříněves, Praha 22*	2. 9. 2013	28. 11. 2013 bude posuzován	10. 6. 2016 dokumentace vrácena k přepracování
PHA943	*Golfové hřiště – Újezd u Průhonic*	29. 9. 2014	23. 2. 2015 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA944	*Letná Office Park, k. ú. Bubeneč, Praha 6*	30. 9. 2014	8. 12. 2014 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA962	*Revitalizace centra Květ a polyfunkční dům, Praha 10 - Záběhlice*	17. 12. 2014	15. 5. 2015 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA973	*Holešovičky – zakopání, 2. etapa, tunel Holešovičky, č. akce 999402/2, Praha 8*	28. 4. 2015	17. 8. 2015 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA975	*Průmyslová – zkapacitnění, 1. etapa křižovatka Kolbenova – Kbelská, Praha 9*	20. 4. 2015	1. 10. 2015 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA976	*Průmyslová – zkapacitnění, 2. etapa křižovatka Poděbradská – Průmyslová, Praha 9*	20. 4. 2015	1. 10. 2015 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA982	*Areál Britské tenisové akademie, Praha - Kamýk (červen 2015)*	11. 8. 2015	12. 11. 2015 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA994	*CR hala, Praha 20, k. ú. Horní Počernice*	9. 12. 2015	5. 2. 2016 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA1007	*Obytný soubor Praga, k. ú. Záběhlice a k. ú. Hostivař*	05. 04. 2016	3. 8. 2016 bude posuzován	13. 2. 2018 souhlasné závazné stanovisko
PHA1018	*Bydlení – Újezd u Průhonic, k. ú. Újezd u Průhonic*	26. 7. 2016	2. 3. 2017 rozhodnutí – nepodléhá posouzení, zrušeno rozhodnutím MŽP 30. 10. 2017; nové rozhodnutí – závěr zjišťovacího řízení, nepodléhá posouzení 9. 1. 2018, MŽP řeší odvolání proti tomuto rozhodnutí, MHMP ho obdržel 19. 3. 2019	nabylo právní moci 13. 2. 2018
PHA1037	*Terminál Malešice*	9. 12. 2016	16. 3. 2017 bude posuzován	dokumentace zveřejněna 31. 10. 2019
PHA1040	*Deponie Sodomkova, k. ú. Hostivař*	16. 11. 2016	20. 3. 2017 bude posuzován	zpracovává se dokumentace

Kód záměru	Název akce	Datum oznámení EIA	Závěr zjišťovacího řízení	Fáze procesu EIA
PHA1046	*Zařízení k využití odpadů – Recyklace stavebních odpadů Třeboradice*	29. 03. 2017	28. 7. 2017 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
PHA1050	*Betonárna Slivenec, parc. č. 1743/7, k. ú. Slivenec*	09. 06. 2017		probíhá zjišťovací řízení
PHA1065	*Spořilovská spojka – zakrytí*	16. 8. 2018 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 26. 7. 2019	MŽP řeší odvolání proti rozhodnutí
PHA1066	*Obchodní dům Kaufland Troja*	17. 5. 2018 bude posuzován	zpracovává se dokumentace	zpracovává se dokumentace
PHA1070	*SKLÁDKA ODPADŮ ĎÁBLICE, Využití volné kapacity v prostoru 1. etapy skládky, k. ú. Ďáblice*	4. 6. 2018 bude posuzován	dokumentace vrácena k přepracování 26. 7. 2019	zpracovává se dokumentace
PHA1073	*Přeložka silnice II/240 (R7 – D8) – úsek mezi rychlostní silnicí R7, dálnicí D8 a silnicí II. třídy č. II/101*	proces EIA byl zahájen Krajským úřadem Středočeského kraje (kód záměru STC1945), který ho předal 17. 4. 2018 Magistrátu hlavního města Prahy dle Usnesení Ministerstva životního prostředí ze dne 21. 12. 2017	12. 12. 2019 souhlasné závazné stanovisko	doplněná dokumentace zveřejněna 16. 5. 2018, vrácena k doplnění 19. 9. 2018
PHA1076	*Změna (rozšíření) dobývacího prostoru Zadní Kopanina a pokračování hornické činnosti v rozšířeném dobývacím prostoru*	18. 1. 2018	19. 9. 2018 bude posuzován	dokumentace vrácena k doplnění 11. 11. 2019
PHA1077	*Revitalizace nákladového nádraží Žižkov – sever, Praha 3*	29. 6. 2018	27. 9. 2018 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 21. 5. 2019
PHA1079	*Obchodní centrum Slivenec*	10. 8. 2018	2. 1. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 5. 2. 2019

Kód záměru	Název akce	Datum oznámení EIA	Závěr zjišťovacího řízení	Fáze procesu EIA
PHA1081	*Elektrifikace Bus linky 140*	8. 10. 2018	8. 1. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 9. 2. 2019
PHA1082	*POLYFUNKČNÍ SOUBOR TESLA HLOUBĚTÍN*	23. 10. 2018	25. 2. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 30. 3. 2019
PHA1083	*Rozšíření Metropole Zličín*	31. 10. 2018	5. 1. 2019 bude posouzen	9. 12. 2019 souhlasné závazné stanovisko
PHA1084	*Změna III. fáze záměru Centrum Praha Jih – Chodov*	8. 11. 2018	20. 3. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 24. 4. 2019
PHA1085	*Stavba č. 43 496, P+R Depo Hostivař*	14. 11. 2018	15. 2. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 21. 3. 2019
PHA1086	*Kompostárna Horní Lada*	26. 11. 2018	5. 2. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 12. 3. 2019
PHA1087	*BASF Stavební hmoty Česká republika s. r. o. – Navýšení kapacity výroby Horní Počernice*	7. 12. 2018		proces EIA ukončen na žádost oznamovatele 6. 2. 2019
PHA1088	*Tramvajová trať Kobylisy – Zdiby*	17. 1. 2019	8. 4. 2019 bude posouzen	zpracovává se dokumentace
PHA1089	*Polyfunkční soubor Modřanský cukrovar*	1. 3. 2019	27. 5. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 28. 6. 2019
PHA1090	*SMÍCHOV CITY SOUTH*	30. 4. 2019	19. 7. 2019 bude posouzen	zpracovává se dokumentace
PHA1091	*Rezidenční výstavba Emila Kolbena*	10. 5. 2019	1. 8. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 5. 9. 2019
PHA1092	*Zlatý lihovar, rezidenční komplex*	10. 6. 2019	20. 8. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 24. 9. 2019
PHA1093	*Zařízení k odstraňování, sběru, výkupu a mechanické úpravě odpadů*	16. 4. 2019	3. 10. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 5. 11. 2019
PHA1094	*AWS PROJECT – KYJE (Coca-Cola)*	4. 7. 2019	29. 10. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 3. 12. 2019

Kód záměru	Název akce	Datum oznámení EIA	Závěr zjišťovacího řízení	Fáze procesu EIA
PHA1095	*Plnírna speciálních plynů – rozšíření výrobního závodu, Linde Gas a.s.*	26. 8. 2019	25. 11. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	nabylo právní moci 28. 12. 2019
PHA1096	*Zvýšení kapacity výroby BASF Horní Počernice*	13. 9. 2019	9. 12. 2019 rozhodnutí – nepodléhá posouzení	
PHA1097	*Zkapacitnění PČOV Horní Počernice – Čertousy*	10. 10. 2019		probíhá zjišťovací řízení
PHA1098	*Vstupní areál Botanické zahrady hl. m. Prahy*	18. 11. 2019		probíhá zjišťovací řízení
PHA1099	*Galvanovna Hostivař, Business Park U Továren 31, Praha 15*	7. 11. 2019		probíhá zjišťovací řízení
PHA1100	*Recyklační středisko Průmyslová*	25. 9. 2019		probíhá zjišťovací řízení

Zdroj: OCP MHMP

Tab. E4.1.2: Bilance podaných oznámení v roce 2019, příslušný úřad OCP MHMP, členění podle charakteru posuzovaných záměrů

Druh posuzovaného záměru	Počet	Podíl v %
Zařízení pro povrchovou úpravu kovů nebo plastických hmot s použitím elektrolytických nebo chemických postupů s objemem lázní od 15 m^3 (dle bodu 22 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	1	7,69
Výroba chemických látek a směsí a zpracování meziproduktů od 200 t/rok, např. pesticidy a farmaceutické produkty, nátěrové hmoty a peroxidy (dle bodu 34 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	2	15,38
Tramvajové, trolejbusové, nadzemní a podzemní dráhy, visuté dráhy nebo podobné dráhy zvláštního typu sloužící výhradně nebo zvláště k přepravě lidí od 1 km (dle bodu 46 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	1	7,69
Zařízení k odstraňování nebo využívání ostatních odpadů s kapacitou od 2 500 t/rok (dle bodu 56 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	2	15,38
Zařízení k odstraňování nebo využívání ostatních odpadů s kapacitou od 2 500 t/rok (dle bodu 56 kategorie II přílohy č. 1 zákona) a Parkoviště nebo garáže s kapacitou od 500 míst parkovacích stání vsoučtu pro celou stavbu (dle bodu 109 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	1	7,69
Čistírny městských odpadních vod od 10 tis. EO (dle bodu 63 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	1	7,69
Výstavba skladových komplexů s celkovou zastavěnou plochou od 10 tis. m^2 (dle bodu 106 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	1	7,69
Záměry rozvoje sídel s rozlohou záměru od 5 ha (dle bodu 108 kategorie II přílohy č. 1 zákona) aParkoviště nebo garáže s kapacitou od 500 míst parkovacích stání v součtu pro celou stavbu (dle bodu 109 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	2	15,38
Parkoviště nebo garáže s kapacitou od 500 míst parkovacích stání v součtu pro celou stavbu (dle bodu 109 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	1	7,69
Tematické areály na ploše od 2 ha; krematoria (dle bodu 118 kategorie II přílohy č. 1 zákona)	1	7,69
Celkem	**13**	**100,00**

Zdroj: OCP MHMP

Tab. E4.1.3: Bilance podaných oznámení v roce 2019, příslušný úřad OCP MHMP, členění dle správních obvodů

Správní obvod	Počet záměrů	Správní obvod	Počet záměrů
Praha 1	0	Praha 13	0
Praha 2	0	Praha 14	4
Praha 3	0	Praha 15	2
Praha 4	0	Praha 16	0
Praha 5	1	Praha 17	0
Praha 6	0	Praha 18	0
Praha 7	0	Praha 19	0
Praha 8	0	Praha 20	1
Praha 9	0	Praha 21	0
Praha 10	0	Praha 22	0
Praha 11	0	Akce zasahující do více správních obvodů	4
Praha 12	1	**Celkem**	**13**

Zdroj: OCP MHMP

Tab. E4.1.4: Přehled záměrů EIA dle zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění, příslušný úřad MŽP, posuzovaných v období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019

Kód záměru	Název akce	Datum oznámení EIA	Závěr zjišťovacího řízení	Fáze procesu EIA
OV1173	*Naučné a poznávací aktivity – Troja, k. ú. Troja*	21. 3. 2016	13. 7. 2016 bude posuzován	zpracovává se dokumentace
OV1204	*V412 – zdvojení vedení*	22. 6. 2017	25. 9. 2017 bude posuzován	26. 6. 2019 , souhlasné závazné stanovisko
OV1219	*D0 515 zkapacitnění*	18. 10. 2018	26. 2. 2019 bude posuzován	
OV1224	*Nová výrobní linka PL1 PET (Coca-Cola)*	27. 3. 2019	20. 6. 2019 vydáno rozhodnutí – nebude posuzován, právní moci nabylo 24. 7. 2019	
OV1227	*D10 MÚK Satalice – MÚK Radonice: Zkapacitnění rozšířením na šest pruhů*	24. 6. 2019	2. 10. 2019 bude posuzován	
MZP483	*Sjednocení technické a roční kapacity ZEVO Malešice*	11. 7. 2019 předložena dokumentace dle příl. č. 4 zákona	20. 12. 2019 souhlasné závazné stanovisko	
OV1229	*D8 MÚK Zdiby a navazující úseky Prosecké radiály*	8. 8. 2019	23. 12. 2019 podléhá posouzení	zpracovává se dokumentace
MZP486	*SOKP 518 Ruzyně – Suchdol*	3. 9. 2019	18. 12. 2019 podléhá posouzení	zpracovává se dokumentace
MZP488	*SOKP 519 Suchdol – Březiněves*	16.9. 2019	18. 12. 2019 podléhá posouzení	zpracovává se dokumentace

Zdroj: OCP MHMP, MŽP

Tab. E4.1.5: Přehled záměrů EIA dle zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění, příslušný úřad Krajský úřad Středočeského kraje, posuzovaných v období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019

Kód akce	Název akce	Datum oznámení EIA	Závěr zjišťovacího řízení	Fáze procesu EIA
STC2221	*Klánovická spojka*	20. 5. 2019	5. 8. 2019 bude posouzen	zpracovává se dokumentace
STC2263	*Obchvat obce Ořech – silnice III. třídy*	1. 11. 2019		proces EIA ukončen 10. 2. 2020 na žádost oznamovatele

Zdroj: OCP MHMP, Krajský úřad Středočeského kraje

E4.2 INTEGROVANÁ PREVENCE A OMEZOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ (IPPC)

Zákon o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC z anglického Integrated Pollution Prevention and Control) je základním kamenem harmonizace české legislativy v oblasti životního prostředí s legislativou Evropské unie.

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), nabyl účinnosti dne 1. 1. 2003. Současně byly přijaty prováděcí předpisy k zákonu: vyhláška MŽP č. 554/2002 Sb., kterou se stanoví vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění a nařízení vlády č. 63/2003 Sb., o způsobu a rozsahu zabezpečení systému výměny informací o nejlepších dostupných technikách. Od 1. 1. 2011 je účinná vyhláška č. 363/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 554/2002 Sb., kterou se stanoví vzor žádosti o vydání integrovaného povolení. Dne 20. 9. 2013 nabyla platnosti a dne 5. 10. 2013 nabyla účinnosti vyhláška č. 288/2013 Sb., která nahrazuje vyhlášku č. 554/2002 Sb.

Žádost o integrované povolení musí splňovat požadavky § 4 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů a musí odpovídat vzoru stanoveného vyhláškou č. 288/2013 Sb., kterou se stanoví následující vzory a související vysvětlivky k jejich vyplnění:

- vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění,
- náležitosti základní zprávy,
- náležitosti odborného posouzení k udělení výjimky z úrovní emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami,
- vzor zprávy o plnění podmínek integrovaného povolení.

Integrované povolení – rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení. Vydává se namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují.

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci:

- stanoví povinnosti provozovatelů zařízení,
- upravuje postup při vydávání integrovaného povolení a další řízení a postupy týkající se integrovaného povolení,
- stanoví působnosti orgánů veřejné správy podle tohoto zákona,
- upravuje náležitosti systému výměny informací o nejlepších dostupných technikách, zřízení a činnost technických pracovních skupin a zveřejňování informací o nejlepších dostupných technikách,
- stanoví sankce za porušení povinností stanovených tímto zákonem,
- upravuje vedení informačního systému integrované prevence a stanoví jeho obsah.

Od roku 2018 platí, že práva a povinností vyplývající ze stavebního povolení nebo společného povolení, kterým se stavba umisťuje a povoluje, lze vykonávat nejdříve ode dne právní moci integrovaného povolení. Změna v zařízení, které vyžaduje změnu integrovaného povolení, může být uskutečněna pouze na základě pravomocně schválené změny integrovaného povolení. Provozovatel zařízení nespadajícího do působnosti zákona o integrované prevenci může požádat o integrované povolení dobrovolně. Další informace: *www.mzp.cz/ippc, www.ippc.cz, www.cenia.cz, portalzp.praha.eu/ippc*.

IPPC v Praze

V hl. m. Praze bylo od účinnosti zákona v roce 2003 do konce roku 2019 vydáno 36 pravomocných integrovaných povolení a 313 jejich změn. Z toho zaniklo celkem 11 integrovaných povolení: 7 zařízení ukončilo provoz a 4 zařízení byla vyňata z režimu zákona o integrované prevenci. Ke konci roku 2019 tak bylo v Praze evidováno 25 zařízení s platným integrovaným povolením.

Tab. E4.2.1: Přehled stávajících zařízení v Praze dle přílohy č. 1 k zákonu č. 76/2002 Sb., Praha; 2019

Kategorie	Provozovatel	Zařízení	IČ
–	LEMANT Finance s.r.o.	Lakovací box Aacon	5558310
Kategorie 1.1.	Pražská teplárenská, a. s.	Teplárna Michle	45273600
Kategorie 1.1.	Pražská teplárenská, a. s.	Teplárna Malešice	45273600
Kategorie 1.1.	Energotrans, a. s.	Výtopna Třeboradice	47115726
Kategorie 1.1.	Veolia Energie Praha, a. s.	Teplárna Veleslavín	3669564
Kategorie 1.1.	Pražská teplárenská, a. s.	Výtopna Krč	45273600
Kategorie 1.1.	Veolia Energie Praha, a. s.	Výtopna Juliska	3669564
Kategorie 1.1.	Pražská teplárenská, a. s.	Teplárna Holešovice	45273600
Kategorie 2.6.	LATECOERE Czech Republic s. r. o.	Galvanovna v hale M6	26131820
Kategorie 2.6.	TK Galvanoservis s. r. o.	Povrchové úpravy galvanickým pokovováním a lakováním	25608738
Kategorie 2.6.	Czech Airlines Technics, a. s.	Povrchové úpravy pro generální opravy podvozků	27145573
Kategorie 3.1. a)	Českomoravský cement, a. s.	Zařízení na výrobu cementového slínku v rotačních pecích o výrobní kapacitě větší než 500 t denně	26209578
Kategorie 3.5.	Jan Fiala – cihelna Štěrboholy	Cihelna Štěrboholy	16573188
Kategorie 4.1. a)	Linde Gas a. s.	Výrobna acetylenu	11754
Kategorie 4.5.	Interpharma Praha a. s.	INTERPHARMA PRAHA	44265409
Kategorie 5.1. b)	Purum s. r. o.	Deemulgační stanice v areálu VRL Praha, a. s.	62414402
Kategorie 5.1. b)	Dekonta a. s.	Komplex zařízení určených k příjmu, skladování, úpravě a dalšímu využití odpadů	25006096
Kategorie 5.1. b)	Purum s. r. o.	Neutralizační stanice I. v areálu Transfer Energy a. s.	62414402
Kategorie 5.2. a)	Pražské služby, a. s.	Spalovna tuhého komunálního odpadu Malešice (ZEVO Malešice)	60194120
Kategorie 5.2. b)	Fakultní nemocnice v Motole	Spalovna nebezpečných odpadů v areálu FN Motol	64203
Kategorie 5.4.	FCC Česká republika, s. r. o.	Skládka odpadů S-OO3 se sektorem S-OO1 Ďáblice	45809712
Kategorie 6.4. b), bod 2	KMV BEV CZ s.r.o.	Výroba nápojů	6495079
Kategorie 6.4. b), bod 2	Coca-Cola HBC Česko a Slovensko, s. r. o.	Závod na výrobu nealkoholických nápojů	41189698
Kategorie 6.4. b), bod 2	Pivovary Staropramen s. r. o.	Pivovar Staropramen	24240711
Kategorie 6.4. c)	Mlékárna Pragolaktos, a. s.	Mlékárna Pragolaktos	27133079

Zdroj: OCP MHMP

Obr. E4.2.1: Umístění stávajících zařízení v Praze dle přílohy č. 1 k zákonu č. 76/2002 Sb., Praha; 2019

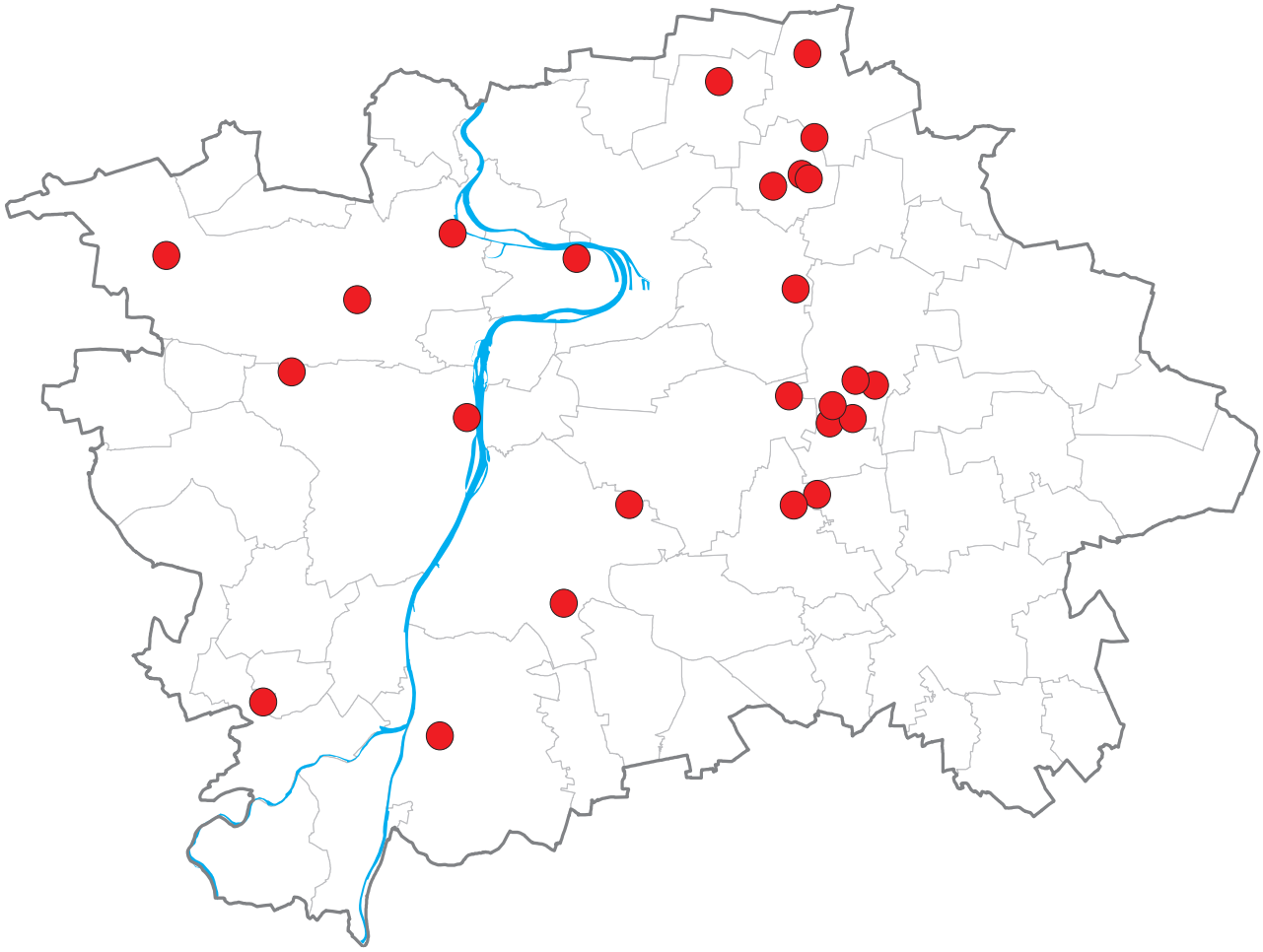

Zdroj: OCP MHMP

E5. ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA (EVVO) V HL. M. PRAZE

E5.1 AKTIVITY HL.M. PRAHY V RÁMCI EVVO

Hl. m. Praha vyvíjí aktivity v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v návaznosti na celostátní koncepční dokumenty, platné právní předpisy a mezinárodní dokumenty. Téma EVVO je součástí programového prohlášení Rady hl. m. Prahy (dále jen Rada HMP) na léta 2019–2022 a bylo rovněž součástí i programového prohlášení na léta 2002–2006, 2006–2010, 2011–2014 a 2015–2018.

V lednu 2016 byl schválen zásadní krajský dokument EVVO, Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy na období 2016–2025 (více viz kapitola E2 Strategie a koncepce). Ten nahradil původní dokument z roku 2005 a stal se základním strategickým dokumentem v této oblasti do roku 2025, na který navazují jednotlivé připravované akční plány KK EVVO, zpravidla na období dvou let. Pro realizaci aktivit v roce 2019 byl relevantním dokumentem Akční plán Krajské koncepce EVVO kraje Hl. m. Praha na období 2018–2019.

Realizaci převážné části aktivit vyplývajících z platného Akčního plánu zajišťoval v roce 2019 Odbor ochrany prostředí MHMP – OCP. Dílčí související aktivity zajišťovaly také další odbory MHMP (Odbor školství, mládeže a sportu – SMS, Odbor dopravy – ODO a Odbor informatiky – INF).

E5.1.1 NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKTIVITY PRACOVIŠŤ MHMP V ROCE 2019 V RÁMCI EVVO

Odbor ochrany prostředí

Ve spolupráci s dalšími subjekty zajišťoval v roce 2019 Odbor ochrany prostředí MHMP přípravu informačních a osvětových materiálů a akcí s tématikou ochrany životního prostředí (se zaměřením zejména na ochranu přírody a městské zeleně, ochranu klimatu, udržitelnou energetiku a odpadové hospodářství). V souladu s aktuální Krajskou koncepcí EVVO a Akčním plánem EVVO byly podporovány ekovýchovné projekty na území hl. m. Prahy rovněž v ostatních tematických oblastech.

Odbor ochrany prostředí zabezpečoval také agendu spojenou s granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy, kde minimálně tři z celkem šesti tematických oblastí jsou také věnované EVVO.

Obr. E5.1.1: Krajská konference EVVO v Praze v roce 2019

Zdroj: OCP MHMP

Vybrané aktivity v roce 2019

Jedním ze stěžejních projektů v gesci OCP MHMP byla realizace již tradiční informačně-vzdělávací kampaně hl. m. Prahy pro veřejnost v rámci oslav Dne Země na téma ochrany životního prostředí. Akce proběhla již čtrnáctým rokem, tentokrát se zaměřením na téma předcházení vzniku odpadů „Zero waste", a to 23. 4. 2019 v lokalitě Vyšehrad. Akce se zúčastnilo přibližně 1 500 návštěvníků. Dalšími aktivitami bylo například zprostředkování exkurze pro školy do provozu zpracování a využití odpadů, zajištění komplexních ekoporadenských služeb pro Pražany, projekt zajištění ekologických výukových programů (EVP) pro školy (318 různých typů programů), projekt vydávání specializovaného časopisu k EVVO (více dále) aj. Krajská konference EVVO hl. m. Prahy 2019 (proběhla v říjnu 2019) byla zaměřena na změnu klimatu a adaptace na tuto změnu. Konference se zúčastnilo 165 aktivních posluchačů (včetně účastníků veletrhu), mezi nimi zástupci podnikatelského sektoru a neziskového sektoru, veřejné správy i akademického prostředí. V rámci doprovodného programu se na místě prezentovalo 23 organizací. Dalších přibližně 25 organizací využilo možnosti nabídnout tištěné materiály a 21 organizací umístilo svůj roll-up. K tématu adaptace na změny klimatu byla realizována dále osvětová kampaň „Voda je život".

Informační aktivity zaměřené na ochranu přírody a krajiny a městské zeleně

- Probíhala průběžná údržba naučných stezek, které v prostředí města často trpí vandalismem.
- Pokračovala instalace informačních tabulí o pražských rybnících a vodních tocích, jejich historii a současnosti, přírodních a kulturních hodnotách nejbližšího okolí.
- V průběhu roku 2019 byly veřejnosti k dispozici informační materiály pro veřejnost v rámci projektu V Praze za přírodou – aktualizovaná mapa a úvodní leták projektu V Praze za přírodou a dále nové, resp. aktualizované letáky sady Po Praze podél potoků, Pražská příroda známá, neznámá a Za památnými stromy Prahy pěšky a MHD (trasy Petřín – Smíchov, Podél Kunratického potoka, Za památnými stromy a dalšími významnými stromy Újezdu nad Lesy a Klánovic).
- V rámci sady materiálů Lesy a lesoparky Prahy byla zajištěna aktualizace a výtisk mutací Milíčovský les, Kunratický les a Divoká Šárka, aktualizace proběhla také u české verze letáku Pražské ovocné sady a aleje.
- Probíhaly odborné exkurze do maloplošných ZCHÚ (volně přístupné, pod vedením odborného průvodce).
- Pokračovala pastva ovcí a koz ve zvláště chráněných územích Prahy (akce podporující povědomí o významu biologické rozmanitosti /diverzity/ krajiny a způsobech její ochrany probíhala již devatenáctým rokem).

Pozn.: Řada dalších informačních materiálů pro veřejnost pro oblast pražské přírody (i pro další tematické oblasti) byla připravena v rámci projektů NNO podpořených v rámci Grantů na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (viz popis aktivit vybraných NNO dále – Ekocentrum Koniklec, o. p. s., Projekt Ekoporadnypraha.cz).

Informační aktivity zaměřené na oblast nakládání s odpady

- Ve spolupráci s Českými sběrnými surovinami probíhal již 25. ročník projektu Sběrové ekologické soutěže na pražských školách (MŠ, ZŠ), zaměřený na sběr papíru, plastových víček a hliníkových obalů. Sběr papíru ve spolupráci s pražskými školami realizovaly také další společnosti – FCC Česká republika, LeoCzech a Pražské služby, a. s.
- V roce 2019 zprostředkoval OCP MHMP již třináctým rokem žákům základních a středních škol na území hl. m. Prahy návštěvu provozů na zpracování a využití odpadů formou exkurzí (celkem se v roce 2019 uskutečnilo 266 exkurzí, kterých se zúčastnilo 4 884 žáků a studentů z 67 pražských ZŠ a SŠ).
- Obdobně jako v minulých letech připravil OCP MHMP informační brožuru pro veřejnost „Sběr nebezpečných odpadů na území hl. m. Prahy v roce 2019".

Informační aktivity zaměřené na oblast ochrany klimatu

- Celodenní osvětová kampaň Voda je život proběhla v roce 2019 na Karlově náměstí v termínu 26. 6. a zaměřila se na informování návštěvníků o důsledcích klimatických změn a způsobech adaptace na tyto změny. K dispozici zde byla řada interaktivních workshopů představující důležitost městské zeleně, obsah vody v půdě, využití dešťové vody v městském prostředí, koloběh vody a mnohé další. Akce se účastnilo více než 1 600 návštěvníků.

Internetové stránky a aplikace

Odbor ochrany prostředí MHMP (OCP MHMP) dále po obsahové stránce zajišťoval dále provoz internetových stránek pro veřejnost Portál životního prostředí hl. m. Prahy (*portalzp.praha.eu*) s dílčími tematickými sekcemi:

- Po Praze podél potoků (*portalzp.praha.eu/podelpotoku*)
- Pražská příroda známá, neznámá (*portalzp.praha.eu/znama-neznama*)
- Za památnými stromy Prahy – pěšky a MHD (*portalzp.praha.eu/zapamatnymistromy*)

K dispozici byla i nadále mapová aplikace s aktuálními informacemi o kvalitě ovzduší v Praze a dále aplikace Produkce komunálních odpadů v Praze (v sekci Odpady) ke generování souhrnných informací o produkci komunálního odpadu v Praze z informačního systému EVI 8. V obsahové gesci OCP MHMP byly dále coby součást Portálu ŽP stránky Ekologická výchova v Praze (*portalzp.praha.eu/ekovychova*, *portalzp.praha.eu/evvo*), zahrnující mimo jiné Kalendář akcí v životním prostředí a EVVO (s textovým i mapovým výstupem), Přehled ekologických výukových programů nabízených v daném školním roce a dále rubriku Informační materiály, kde jsou uživatelům k dispozici ke stažení elektronické verze (PDF) vybraných informačních materiálů, zejména letáků o pražské přírodě. V provozu byla dále facebooková stránka zaměřená na ekologickou výchovu v Praze na adrese https://www.facebook.com/EVVOPraha. Od ledna 2014 je v plném provozu server Pražská příroda (*www.praha-priroda.cz*) zaměřený na poskytování informací o pražské přírodě, rybnících, lesích, naučných stezkách nebo zvláště chráněných územích. OCP MHMP se obsahově podílel také na aktualizaci a rozvoji nového Atlasu životního prostředí v Praze (v gesci IPR, *www.premis.cz/atlaszp*, zprovozněného na konci roku 2013). Od roku 2019 je na nové adrese *www.geoportalpraha.cz/cs/atlas-zivotniho-prostredi*.

Informační časopis s tematikou EVVO

Od roku 2016 je zájemcům o ekologickou výchovu v Praze k dispozici nový časopis nazvaný Pražská EVVOluce (*www.prazskaevvoluce.cz*), jehož vydavatelem je Odbor ochrany prostředí MHMP. První (pilotní) číslo bylo vydáno v lednu 2016. V roce 2019 byla vydána čtyři čísla (věnovaná těmto oblastem: předzahrádky a zahrady v Praze, hospodaření s dešťovou vodou, klima a čistá energie a voda v Praze a její čistota). Pražská EVVOluce je časopis primárně elektronický, připravovaný tak, aby se dobře četl na tabletu či na počítači. V tištěné podobě je distribuován při speciálních příležitostech a v rámci vybraných akcí.

Obr. E5.1.2: Celodenní osvětová kampaň Voda je život na Karlově náměstí

Zdroj: OCP MHMP

Odbor školství, mládeže a sportu MHMP

Odbor zabezpečoval v roce 2019 agendu spojenou s celoměstskými programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy a celoměstskými programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy, které každoročně vyhlašuje hl. m. Praha. V rámci těchto programů jsou podávány a podporovány rovněž projekty související s EVVO.

Odbor dopravy MHMP

Odbor zabezpečoval v roce 2019 (pod názvem Odbor rozvoje a financování dopravy MHMP) agendu spojenou s realizací projektu Čistou stopu Prahou a dalšími projekty souvisejícími s tematikou udržitelné mobility. Kampaň Čistou stopou Prahou (*www.cistoustopou.cz*) má za cíl motivovat veřejnost k tomu, aby více přemýšlela a diskutovala nad tématem dopravy a jejím vlivu na město a jeho obyvatele. Snahou je podávat veřejnosti objektivní informace, informovat je o aktuálním dění a nabízet možnosti bezemisního nebo nízkoemisního způsobu pohybu po městě. Vyšší povědomí lidí o problematice dopravy přispívá ke zlepšování kvality života v Praze bez nutnosti vytvářet regulace a zákazy. Více k tématu v části D3 Doprava.

Odbor informatiky MHMP

Odbor zabezpečoval i v roce 2019 po stránce technické a ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy (dále jen IPR) a OCP MHMP provoz informačního systému o životním prostředí v Praze (IOŽIP), zahrnujícího mimo jiné internetové aplikace pro veřejnost Atlas ŽP (Atlas životního prostředí v Praze, *www.geoportalpraha.cz/cs/atlas-zivotniho-prostredi*) a webové stránky města k problematice ŽP – Portál životního prostředí hl. m. Prahy (portalzp.praha.eu). Po stránce obsahové byla správa Atlasu ŽP zajišťována IPR ve spolupráci s OCP MHMP a obsahová správa Portálu ŽP Odborem ochrany prostředí MHMP. V průběhu roku 2019 pokračovala spolupráce INF MHMP a dalších uvedených subjektů na dalším rozvoji systému IOŽIP, který zahrnoval rozvoj nového Atlasu životního prostředí coby součásti Geoportálu hl. m. Prahy a také technickou inovaci nového Portálu životního prostředí hl. m. Prahy (více v části E7 Informační systém o životním prostředí v Praze).

Hl. m. Praha se v roce 2019 opět aktivně připojilo k celoevropskému projektu s názvem EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY (pořádanému už od roku 2002), který proběhl opět v termínu od 16. do 22. 9.. Program v roce 2019 zahrnul pětadvacet atraktivních akcí pro širokou veřejnost i odborníky. Jeho vyvrcholením byl Den bez aut v sobotu 21. 9. Ten se v Praze poprvé uskutečnil souběžně ve čtyřech lokalitách – na Mariánském náměstí v Praze 1, ve Kbelích, v Dolních Měcholupech a v Újezdě u Průhonic. Hlavním tématem ročníku 2019 byla podpora bezpečné chůze a jízdy na kole pod heslem Projdi se s námi! V průběhu Evropského týdne mobility se konaly tyto vybrané akce:

- pondělí 16. 9. – Evropská jízda bezpečnosti projektu EDWARD (v Zítkových sadech v Praze 2);
- úterý 17. 9. – vzdělávací Den bez bariér v Evropském domě (aktuální informace od předních expertů na bezbariérové užívání veřejného prostoru v Praze);
- čtvrtek 19. 9. – na zastávkách Čakovice, Kbely, Satalice a Kyje tradiční Snídaně na peróně;
- od pondělí do pátku v Přístavu 18600 na Rohanském ostrově byla k dispozici zdarma mobilní cyklomyčka;

Obr. E5.1.3: Plakátky k Evropskému týdnu mobility a Dni bez aut

Zdroj: OCP MHMP

- pátek 20. 9. – jednodenní filmový festival pražského Auto*Matu s názvem Městem (Kino Ponrepo na Praze 1);
- sobota 21. 9. - Den bez aut a dále velká hvězdicovitá jízda Pražského cyklozvonění (účastníky svedla k areálu ZOO, kde byl připraven program);
- sobota 21. 9. - v 85 pražských lokalitách sousedské slavnosti Zažít město jinak;
- neděle 22. 9. – možnost volné cykloprojížďky (BEZ AUT) po Podolském nábřeží mezi ulicemi Jeremenkova a Podolská.

Pozn.: Tato evropská iniciativa podporuje místní organizace, aby zavedly udržitelná dopravní opatření a vyzvaly občany k vyzkoušení dopravních možností, které představují alternativu k používání automobilů. V roce 2019 se k Evropskému týdnu mobility připojilo celkem 3 193 měst z celého světa

Aktivity v oblasti EVVO vyvíjí také další organizace v působnosti města, např. Středisko ekologické výchovy Lesů hl. m. Prahy, Botanická zahrada hl. m. Prahy, Zoologická zahrada hl. m. Prahy, Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy a Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy. Významná část aktivit je zaměřena i na dospělou veřejnost.

Středisko ekologické výchovy Lesů hl. m. Prahy (SEV LHMP)

Středisko využívá principy tzv. lesní pedagogiky, zprostředkovává Pražanům srozumitelnou a poutavou formou informace o přírodě a životním prostředí hlavního města. Při programech ekologické výchovy využívá celého rozsáhlého zázemí organizace a přírodních území v Praze. Mnoho z péče o přírodní bohatství Prahy tak může středisko ukázat přímo v praxi a na konkrétních příkladech ji přiblížit obyvatelům Prahy. Ekovýchovné akce a programy pořádá jak pro školní skupiny, tak pro širokou veřejnost na osvětových akcích po celé Praze. Středisko provozuje rovněž Záchrannou stanici hl. m. Prahy pro volně žijící živočichy a její detašovaná pracoviště, lesní zookoutky.

Během roku 2019 uspořádalo středisko Ekologické výchovy LHMP pro Pražany celkem 1 218 vzdělávacích, výchovných a osvětových akcí, které navštívilo 68 596 lidí. Ve srovnání s rokem 2018 byl zaznamenán nárůst počtu akcí o 8 %. Výrazně se na tomto nárůstu podílelo ekocentrum Prales – v roce 2019 zde proběhlo 301 programů s účastí 12 643 účastníků. Ve spolupráci s hl. m. Prahou SEV LHMP připravilo mimo jiné podzimní projekt Dny stromů v Praze, jehož součástí byla výtvarná soutěž, exkurze po pražských lesích a parcích a osvětová akce Den stromů ve Stromovce.

Obr. E5.1.3: Střediska ekologické výchovy a další vybrané subjekty působící v oblasti EVVO na území Prahy; 2019

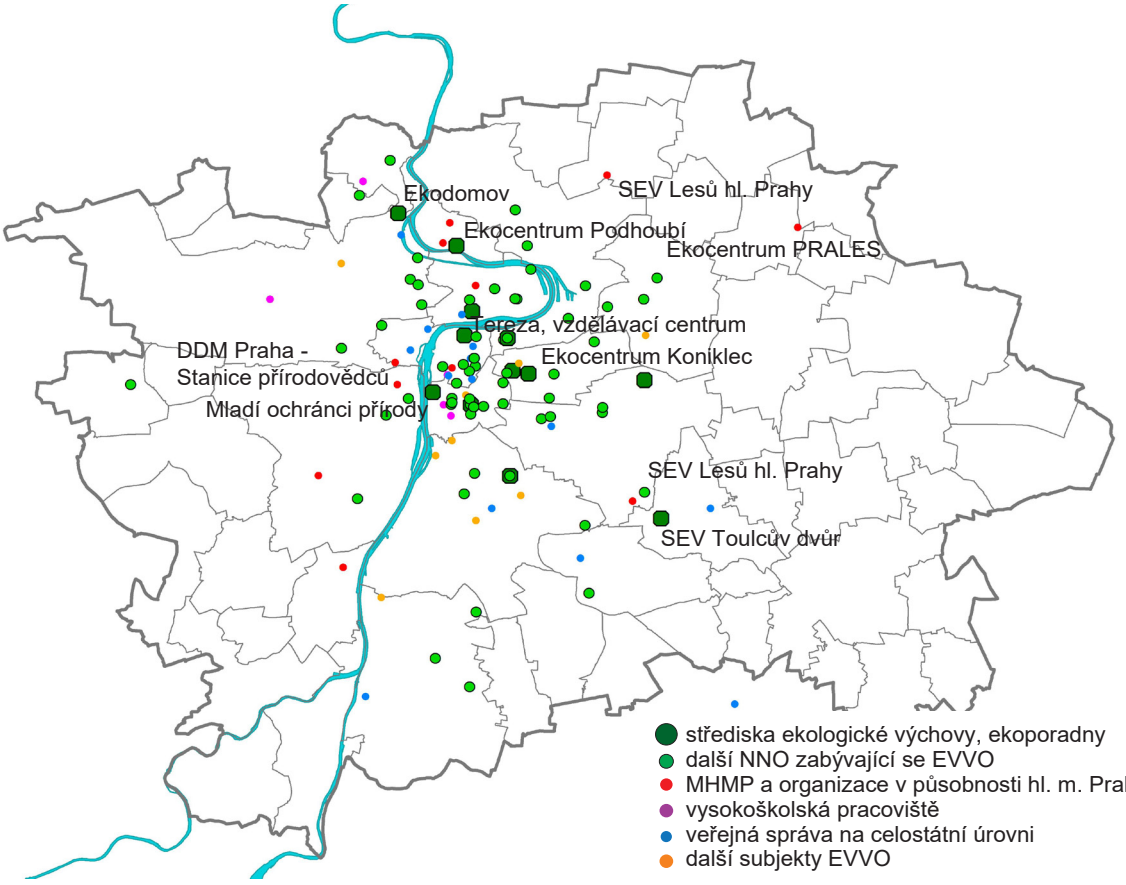

Zdroj: OCP MHMP

V nabídce má středisko Ekologické výchovy LHMP i specializované exkurze, např. o lesním hospodářství, revitalizacích vodních toků a nádrží, do parku Stromovka nebo odborně vedené vycházky do geologicky zajímavých lokalit Prahy. Velké oblíbenosti se těší i programy spojené s výlovem rybníků či pravidelné společné sázení stromů. V provozu jsou v pražských lesích také interaktivní včelnice, jejichž prostřednictvím je zajišťován projekt „Návrat včel do pražských lesů". Provoz záchranné stanice a celkovou problematiku péče o volně žijící živočichy v prostředí města přibližuje SEV LHMP také prostřednictvím ekovýchovných programů a akcí.

Středisko Ekologické výchovy LHMP zajišťuje pro veřejnost v Praze také informační servis v oblasti životního prostředí. Informace jsou poskytovány buď telefonicky, písemně pomocí e-mailu anebo ústně na osvětových akcích. Nejčastější jsou dotazy k problematice volně žijících živočichů poskytovány na pohotovostní lince 773 772 771, v rámci provozu Záchranné stanice hl. m. Prahy pro volně žijící živočichy.

Mateřské školy

Realizace environmentální výchovy v pražských mateřských školách je dlouhodobě naplňována v souladu s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání.

Většina mateřských škol začleňuje EV prostřednictvím dílčích aktivit jako je např. třídění odpadu, vytváření školních zahrad a v nich herních prvků především z přírodních materiálů. Častou aktivitou je také vytváření bylinkových zahrádek a pěstování základních a nenáročných druhů zeleniny jako je mrkev, ředkvičky, hrách apod. Seznámení dětí předškolních zařízení s globálními problémy planety Země se uskutečňuje prostřednictvím tematických exkurzí. Nejčastějším cílem těchto mimoškolních aktivit jsou zoologické zahrady, zoologické koutky, ale také vycházky k rybníku, do lesa apod. Školky využívají programů ekologických center, DDM a dalších zařízení zabývajících se touto problematikou.

Pokud se školka zaměřuje na EV nad rámec své běžné činnosti a EV se pro ni stává prioritou, může se zapojit do programu lesních nebo ekologických školek. Zde je kladen důraz především na přímý kontakt dětí s přírodou, její poznávání všemi smysly a s využitím aspektů zážitkové pedagogiky. Do programu lesních školek byly zapojeny čtyři mateřské školky. Vedle toho existují také dětské lesní kluby (na území Prahy evidovány 4). Nacházejí se zejména v okrajových částech města. Tato zařízení jsou sdružena v Asociaci lesních mateřských škol. Dlouhodobě uváděným příkladem ekologicky zaměřené MŠ je Mateřská škola Semínko působící v areálu Toulcova dvora, ale přibývají i další.

Řízení environmentální výchovy v podmínkách mateřských škol je podporováno kvalifikačním studiem koordinátorů EV. Kvalifikovaných koordinátorů EV v MŠ přibývá, v roce 2019 absolvovaly specializační studium pořádané KEV dvě koordinátorky z pražských MŠ. Na studium koordinátorů MŠ se zaměřuje spíše zařízení hl. m. Prahy Toulcův dvůr. Speciální kurz pro MŠ je naplánován až na rok 2020.

EV v předškolním věku je směřována také k badatelským aktivitám, kterými se zejména předškoláci seznamují s jednoduchými pokusy a prostřednictvím fenologických pozorování sledují změny v přírodě v závislosti na střídání ročních období (např. přílety a odlety ptáků, kvetení stromů a bylin na jaře, ptáci na krmítku v zimním období). V roce 2019 se v MŠ v Praze 5 – Radotíně uskutečnil seminář pro ředitelky MŠ z celé ČR (30 účastnic, 5 z Prahy). Prezentovány byly náměty pro jednoduché pokusy s dostupnými přírodninami.

Praktickým doplněním realizace EV v předškolních zařízeních jsou také výjezdy do škol v přírodě (většinou týdenní), návštěvy středisek ekologické výchovy na území Prahy i mimo ni, ekologické soutěže, sběr papíru atd.

Část mateřských škol je zapojena do sítě škol, zaměřených na EV (např. do projektu „MRKVIČKA" – Síť pedagogů mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu), resp. projektů EV blízkých (např. „Zdravá mateřská škola"). S mateřskými školami spolupracují také vysoké školy v rámci širokého spektra programů zaměřených na poznávání přírody, pokusnictví na elementární úrovni.

Začínají objevovat i přírodovědně a environmentálně zaměřené příměstské tábory pro předškoláky. Příkladem může být program MŠ Rybička, která působí při Přírodovědecké fakultě UK. S podobnými programy v době prázdnin začínají subjektů domy dětí a mládeže, neziskové organizace, soukromá zařízení či fyzické osoby.

Příkladem publicity v oblasti EV v mateřských školách je reklamní agentura Green Cat, kde je možné získat i předměty pro rozvoj kreativity dětí a předměty šetrné k ŽP např. kreativní vosková sada, koření pro alchymisty. Dobře lez využít k badatelským aktivitám přiměřeným věku a možnostem dětí.

Další pomůckou může být příručka pro MŠ začínající s environmentální výchovou s názvem „Ekoškolky".

Základní školy

Na základních školách je EV zařazována jednak v rámci průřezového tématu RVP Environmentální výchova, jednak v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů tzv. komplexní realizace EV. Směřuje k výchově k UR, kdy kromě aspektu přírodovědného přistupují ještě další dva, sociální a ekonomický. Úpravy ŠVP, sestavování ŠPEV, které zpravidla vystupují jako samostatný dokument prezentující aktivity školy v kontextu EV (VUR).

Environmentální vzdělávání je stále více chápáno spíše ve smyslu udržitelného rozvoje: pilíře přírodovědného, sociálního a ekonomického. S tím úzce souvisí vzájemné propojování vzdělávacích oblastí RVP a ŠVP „Člověk a příroda" a „Člověk a společnost".

Řada pražských základních škol je již tradičně zapojena do dlouhodobých programů a projektů (mezinárodních či celostátních) zaměřených na EV. Např. M.R.K.E.V. - SSEV Pavučina, programy GLOBE a EKOŠKOLA - Sdružení TEREZA, každoroční setkání koordinátorů EV zaměřené na zvyšování manažerských dovedností koordinátorů EV organizované Klubem ekologické výchovy (KEV), Školy udržitelného rozvoje (organizuje KEV ve spolupráci s UNESCO) aj. Jako příklad dalších projektů lze uvést projekt „Zdravá škola" koordinovaný SZÚ, „Mléko do škol" vycházející z podpory tuzemských zemědělců Ministerstvem zemědělství. (Program není učiteli pozitivně hodnocen, neboť o nabízené mléčné produkty děti příliš nestojí. Učitelé tento program hodnotí spíše jako plýtvání potravinami).

Základní školy využívají také ekologické výukové programy nabízené středisky (centry) ekologické výchovy (Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr, Ekocentrum Podhoubí, Ekocentrum Koniklec, Středisko ekologické výchovy Lesů HMP aj.).

K finančnímu pokrytí nákladů na jednotlivé akce je většinou využíváno kofinancování (část hradí účastník) nebo je využíváno pokrytí nákladů finančními prostředky z projektů či podpory Státního fondu ŽP (požadavek vedení pobytu kvalifikovaným koordinátorem EV.

Pozici center EV v Praze představují také školy, kde dochází k propojení formálního a neformálního vzdělávání. Jako příklad lze uvést dlouhodobé působení Základní školy gen. Janouška v Praze 9. Ta se v posledních několika letech podílí na aktivitách pořádaných MČ Prahy 14 (např. akce ke Dni Země pro celou MČ). Škola je i místem realizace specializačního studia koordinátorů z Prahy (již 6 ročníků), ale i dalších krajů ČR. Do lektorské činnosti jsou zapojení učitelé školy i dalších pražských škol. MČ Prahy 14 podporuje působení školy jako centra. Specializační studium v roce 2019 absolvovali 4 koordinátoři z pražských škol.

Střední školy

V sekundárním vzdělávání na středních školách působí jednak gymnázia (poskytují všeobecné vzdělávání), střední odborné školy (poskytují profesní vzdělávání),

střední oborná učiliště a odborná učiliště, většinou se jedná o jako školy řemesel.

Na gymnáziích bývá vzdělávací obsah EV realizován především disperzně v rámci jednotlivých předmětů, svou úlohu sehrávají předmětové komise. Rovněž tyto školy s podporou evropských projektů se stávají centry EV s podporou badatelských aktivit. Specifické postavení má pak Gymnázium Přírodní škola, která propaguje v rámci svého působení pobyt v přírodě, výzkumné aktivity v terénu a tvůrčí činnost žáků. Ta vyústí při prezentacích a obhajobách vlastních projektů.

Ve středním odborném vzdělávání je zařazeno průřezové téma „Člověk a prostředí" do RVP OV (Rámcový vzdělávací program odborného vzdělávání). Efektivita se odvíjí především od podpory ze strany vedení škol a pedagogů k této problematice. Rovněž SOŠ mají veškeré předpoklady pro fungování jako Centra vzdělávání pro UR v oblasti středního školství, a to zejména při využití jejich profesní profilace a v propojení ekogramotnosti s prvky ekonomickými (např. obchodní akademie v kontextu realizace finanční gramotnosti a základů podnikání).

Pedagogové všech typů a stupňů škol mají možnost účastnit se odborných seminářů a kurzů pořádaných pro školní koordinátory a zájemce z řad pedagogů, specializačního studia pro školní koordinátory EV a dalších akcí pořádaných širokým spektrem nejrůznějších organizací např.: středisky ekologické výchovy (Sdružení Tereza, Ekocentrum Podhoubí, SEV HMP Toulcův dvůr, …), Klubem ekologické výchovy, Národním pedagogickým institutem, Domy dětí a mládeže, vysokými školami a dalšími.

Pro účely dalšího vzdělávání pedagogů a předávání aktuálních informací, metodiky výchovy a vzdělávání aj. existují v Praze rozličné sítě pedagogů a škol v oblasti EVVO. Pro učitele MŠ to je síť Mrkvička, pro učitele ZŠ a SŠ pak sítě M.R.K.E.V. a v rámci Klubu ekologické výchovy působí Krajská skupina koordinátorů EV pro Prahu a zaměřuje se na sdílení příkladů dobré praxe.

Funkce školního koordinátora EVVO je zatím ustanovena pouze na některých základních a středních školách v Praze (část z nich již prošla kvalifikačním specializačním studiem EVVO). Stále není vytvořena koncepce dalšího vzdělávání koordinátorů EVVO, kteří představují střední management ve školách a mají důležitou roli při naplňování cílů EV a VUR.

Specializační studium zajišťované KEV 2019 se uskutečnilo v kombinované formě (50 distančně s podporou, e-learningu a 200 prezenčně) na ZŠ gen. Janouška, Praha 9-Černý Most. Zúčastnilo se 19 pedagogů, z toho čtyři byli z Prahy. Další koordinátoři byli z krajů Středočeského, Ústeckého a Jihočeského. Účastníci si studium hradili. K úhradě školy využívaly ve velké míře šablon.

Bylo by potřeba v dalším období ve spolupráci s odborem školství zjistit posílit kvalifikovanost koordinátorů na školách v Praze a nabídnout další kurzy specializačního studia, které by měly ve větší míře prezentovat možnosti škol a jejich aktivity – předávání zkušeností a příkladů dobré praxe.

Setkání koordinátorů EV pražských škol

V první polovině dubna 2019 se uskutečnil v pořadí již 7. ročník setkání koordinátorů EV pražských škol, které již od prvopočátku inicioval Klub ekologické výchovy, z.s. ve spolupráci s Městskou částí Praha 14 a ZŠ Generála Janouška 1006, Praha 9.

Tato akce přispívá k naplňování akčního plánu Krajské koncepce EVVO Prahy v oblasti managementu EV, rozvíjí řídící dovednosti koordinátorů a seznamuje je s vhodnými a účinnými strategiemi řízení EV ve škole, současně také informuje o aktivitách připravovaných v daném roce na úrovni světové, národní i krajské. Je určena i jako prostor pro sdílení námětů pro komplexní realizaci EV v Praze.

Stěžejním tématem programu setkání byla „Kvalita a bezpečnost potravin, mýty o potravinách" a začlenění této problematiky do výuky na ZŠ a SŠ a „Zdraví a zdravý životní styl" ve vzdělávání na základních a středních školách s podporou ICT. Účastníci setkání byli dále informováni jednak o tématech vyhlašovaných OSN a UNESCO pro rok 2019, jednak o připravovaných aktivitách v Praze a Středočeském kraji, jichž se mohou zúčastnit. Na závěr byla předána osvědčení akreditované akce, účastníci současně obdrželi elektronické materiály s prezentacemi pro výuku. To vše doplňovala nabídka specializačního studia koordinátorů EV v Praze a dalších krajích ČR. Setkání se zúčastnilo 45 koordinátorů EV z Prahy a hosté (zástupci MČ Prahy 14, ředitelka ZŠ gen. Janouška Praha 9, zástupci VŠ a neziskových organizací).

Jako příklad spolupráce pražských i mimopražských pedagogů je možné uvést spolupráci s autorizovanou obalovou společností EKO-KOM. Její záměr vytvoření publikace zaměřené na začlenění tématu obaly do obsahu výuky všeobecných i odborných předmětů na ZŠ a |SŠ měl pokračování i v roce 2019. V pořadí již druhý seminář se konal na Vysočině. Akreditovaného semináře zaměřeného na kompletování výstupů jednotlivých zpracovatelských týmů pedagogů a finalizaci publikace se zúčastnilo 10 pedagogů, z toho 2 z Prahy. Publikace s názvem Odpady badatelsky, aktuálně a zajímavě bude k dispozici v průběhu roku 2021.

Vysoké školy

Praha je důležitým centrem také pro oblast terciárního vzdělávání. Na jejím území v současné době působí 29 vysokých škol (8 veřejných vysokých škol, 1 státní vysoká škola a 20 soukromých vysokých škol) nejrůznějšího zaměření a profilace studentů ve všech typech studijních programů: bakalářského, magisterského i doktorského.

Problematika životního prostředí je zohledněna ve všech studijních programech a oborech, a to nejenom v oborech přírodovědných, lesnických a zemědělských, ale i technických a humanitních. V současnosti jsou to především společenskovědní obory včetně teologických, které se zaměřují na problematiku životního prostředí. Vzdělávání odborníků k problematice životního prostředí a udržitelného rozvoje se účastní v různém rozsahu a s různým zaměřením většina vysokých škol. Jako příklad specializovaných vysokoškolských pracovišť na problematiku životního prostředí a udržitelného rozvoje je možné uvést Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy nebo Ústav životního prostředí na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Česká zemědělská univerzita se profiluje také jako instituce se zaměřená na environmentalistiku a problematiku životního prostředí.

Pozadu nezůstávají ani technické a další obory.

Podrobné informace o studijních programech a studijních plánech jednotlivých VŠ lze nalézt na webových stránkách vysokých škol.

Problematice ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a EVVO se v rámci přípravy pedagogických pracovníků, ale i v jejich dalším vzdělávání, věnují v různém rozsahu fakulty připravující učitele, a to nejen Pedagogická fakulta UK, jejíž stěžejní profilací je vzdělávání učitelů všech stupňů a typů, ale také další fakulty, kde jsou učitelské obory jako např. Přírodovědecká, Filosofická, Matematicko-fyzikální nebo Fakulta tělesné výchovy a sportu má ve svých studijních plánech kurzy směřující ke zvyšování povědomí budoucích učitelů o problematice životního prostředí. Při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze působí Centrum ekologického vzdělávání a výchovy.

Příkladem aktivit ČZU v Praze, Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů bylo vydání multimediálního produktu pro gymnázia a SŠ s názvem „Ekosystémy jako prostředí pro život a zdroj obživy lidstva: ochrana přírody, udržitelná produkce, kvalita a bezpečnost potravin". Příprava a tvorba tohoto produktu byla podpořena projektem z Operačního programu Praha – Pól růstu. Metodickou instruktáží tvorbu publikace podpořil také Klub ekologické výchovy, z.s. Pravidelně začátkem června pořádá ČZU Dny zemědělství včetně zemědělství ekologického, kdy žáci škol, pedagogové i veřejnost mají možnost se seznámit s významem zemědělství nejenom v zajišťování potravin, ale také z hlediska péče o krajinu a životní prostředí. Environmentálně zaměřená specializovaná pracoviště jako je např. Centrum pro vodu, půdu a krajinu, Fakulta životního prostředí nebo Fakulta zemědělství pořádají přednášky, semináře i exkurze pro pedagogy a v rámci publicity i pro širokou veřejnost.

Na území hl. m. Prahy působí také řada výzkumných a odborných institucí resortu MŠMT s celostátní působností. Jako příklad lze uvést Institut dětí a mládeže MŠMT či resortní výzkumné ústavy jakými jsou Národní pedagogický institut České republiky (revize RVP včetně průřezových témat, kam patří mimo jiné také EV), Institut vzdělávání a poradenství ČZU. Také na vysokých školách se řeší projekty zaměřené na environmentální problematiku a udržitelný rozvoj.

E5.2 REALIZACE PROSTŘEDNICTVÍM DALŠÍCH ORGANIZACÍ

Aktivity nestátních neziskových organizací (NNO) v roce 2019

Velká část aktivit v oblasti EVVO určených pro veřejnost, děti a mládež, seniory, rodiny aj. je realizovaná středisky ekologické výchovy hl. m. Prahy a nestátními neziskovými organizacemi (NNO) zabývajícími se EVVO. V Praze působí přes sedm desítek celostátních nebo místních organizací, zabývajících se EVVO buď hlavním předmětem své činnosti, nebo jako činnosti vedlejší. Významnou skupinou pro pražské EVVO jsou střediska ekologické výchovy a ekocentra. V hl. m. Praze je několik takových specializovaných organizací pro EVVO, kterými jsou členové celorepublikové sítě SSEV Pavučina (Tereza, vzdělávací centrum; Ekocentrum Podhoubí a Ekoškolka Rozárka; 01/71 ZO ČSOP Koniklec; EKODOMOV; Botič; Sdružení SRAZ a Asociace místních potravinových iniciativ).

Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr (SEV Toulcův dvůr)

Historické prostory a více než desetihektarový přírodní areál hostivařské usedlosti Toulcův dvůr, který je majetkem Hlavního města Prahy, spravuje a naplňuje rozmanitou činností sdružení neziskových organizací. Jejich cílem je pro¬žitkem vychovávat všechny věkové skupiny obyvatel Prahy k šetrnému vztahu k životnímu prostředí.

Toulcův dvůr je součástí původní zástavby osady Hostivař a je evidován ve Státním seznamu kulturních památek. Od roku 1993 je statek vyčleněn pro neziskové ekologicko-výchovné účely. Jde o projekt, který slouží pro prak¬tickou environmentální výchovu a zvyšování ekologického povědomí veřejnosti, zejména obyvatel hlavního města Prahy.

Zastřešující organizací, která spravuje areál a budovy Toulcova dvora, koordinuje a zajišťuje aktivity ekocentra je Toulcův dvůr, z. s. Spolek má 4 řádné členy, neziskové organizace, které realizují výchovné a vzdělávací aktivity.

Členskými organizacemi jsou:

- Toulcův dvůr, z. s.
- Botič, o. p. s.

- Envira, o. p. s.
- MŠ Semínko, o. p. s.
- Sdružení SRAZ – Společně za radostí a zdravím, z. s.

V roce 2019 probíhalo EVVO zejména v těchto oblastech:

- **Akce pro veřejnost**: Celkem bylo uskutečněno 69 akcí pro širokou veřejnost. Byly to celodenní sobotní akce (Den Země, Světový Den Zvířat, Den Stromů, Evropská noc pro netopýry a mnohé další), i odpolední akce určené především pro rodiny, přednášky, výstavy a další. Celkem tyto akce navštívilo více než 12 000 návštěvníků.
- **Ekologické výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ**: V tomto období bylo pro děti z Prahy a okolí realizováno celkem 821 programů (pro 16 930 dětí).
- **Semináře**: Pro pedagogické pracovníky i odbornou veřejnost bylo realizováno celkem 41 seminářů, kterých se zúčastnilo 1 071 osob. Během roku 2019 proběhl také jeden kurz Specializačního studia pro pedagogické pracovníky, kterého se účastnilo 20 pedagogů.
- **Volnočasové aktivity pro děti**: Celoročně zajišťuje SEV Toulcův dvůr řadu volnočasových kroužků pro děti, v tomto roce jich bylo 21 a docházelo na ně 339 dětí. Připraveno bylo také 33 letních a zimních táborů, včetně příměstských pro celkem 676 účastníků. Pro nejmenší zajišťuje Středisko činnost Rodinného centra Mateří-douška, jehož akcí se zúčastnilo celkem 3 194 účastníků.
- **Dobrovolnická činnost**: V průběhu celého roku spolupracovalo SEV Toulcův dvůr s firemními a individuálními dobrovolníky z ČR i ze světa, na 84 připravených dobrovolnických dnech pomáhalo v roce 2019 celkem 575 dobrovolníků. Mimo to spolupracují se Střediskem další dlouhodobější dobrovolníci, kteří chodí na Toulcův dvůr pomáhat pravidelně.
- Spolupráce s vysokými a středními školami: V rámci dlouhodobé spolupráce zajišťuje SEV Toulcův dvůr odborné a učební praxe pro studenty z celé řady SŠ a VŠ, v tomto období absolvovalo sedmi a vícedenní praxi 45 studentů. Dále zde probíhalo zapojení do výuky studentů – byly vedeny přednášky a praktická cvičení pro posluchače VŠ.
- Mateřská škola Semínko a Lesní mateřská škola: Do vzdělávacího programu MŠ a lesní mateřské školy je zařazeno celkem 100 dětí.
- Zaměstnávání osob se zdravotním znevýhodněním: V SEV Toulcův dvůr bylo v rámci sociálního podniku zaměstnáno 55 osob se zdravotním postižením..

Ve Středisku ekologické výchovy Toulcův dvůr probíhala po celý rok 2019 řada aktivit v přírodním areálu – výsadba nových stromů, údržba jednotlivých biotopů, každodenní zajištění provozu výukové farmy hospodářských zvířat, údržba 2 naučných stezek aj.

Toulcův dvůr a jeho areál navštíví ročně více než 90.000 individuálních návštěvníků, kteří sem chodí za poučením i odpočinkem.

SEV Toulcův dvůr provozuje rovněž Infocentrum. Návštěvníkům nabízí nejen informace o dění na Toulcově dvoře, ale také v jeho okolí. K dispozici je např. průvodcovská služba po areálu, internet zdarma, mapy okolí, ekoporadna či interaktivní vzdělávací aktivity, které vytvářejí vztah k místu a kulturnímu a přírodnímu dědictví (questová trasa a Deníky neznámého). Infocentrum vedlo v roce 2019 celkem 71 prohlídek pro 789 návštěvníků. Infocentrum zvyšuje atraktivitu a návštěvnost celého mikroregionu městských částí Prahy 10, 11 a 15.

01/71 ZO ČSOP Koniklec, p. s.

Základní organizace 01/71 Koniklec je pobočným spolkem Českého svazu ochránců přírody. Je držitelem Certifikátu poskytovatele environmentální výchovy platným do roku 2022. Členy ČSOP spojuje aktivní zájem o ochranu přírody a krajiny. 01/71 ZO ČSOP Koniklec vznikla v roce 1990 z původního přírodovědeckého kroužku založeného v roce 1981. V současné době realizuje široké spektrum činností. Zaměřuje se zejména na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu s cílovou skupinou děti, mládež, zastupitelé, podnikatelé, veřejnost a praktickou ochranu přírody. Jejím posláním je učit sebe i druhé chránit životní prostředí a spoluvytvářet hodnoty pro budoucnost. Její vizí je lepší životní prostředí a vyšší kvalita života. Organizace měla v roce 2019 celkem 17 členů a mnoho externích pracovníků a dobrovolníků.

- **Ekologické výukové programy (EVP).** Organizace v rámci tradičního projektu uskutečnila od října 2018 do listopadu 2019 celkem 328 výukových programů pro celkem 5 075 dětí pražských mateřských, základních

a středních škol. Z toho byly EVP realizovány se 162 skupinami dětí MŠ, 110 skupinami žáků I. st. ZŠ, 55 skupinami žáků II. St. ZŠ a jednou skupinou studentů SŠ. Z celkového množství se 122 programů konalo v terénu a 206 programů v interiéru, na školní zahradě či v okolí školy. Nabídka programů byla na základě zpětných vazeb od pedagogů, žáků a lektorů inovována, provedena revize metodik, pracovních listů a pomůcek stávajících EVP a doplněna o dva nové programy: „Ptačí budky do škol" a „Vodní ptáci zblízka", které byly vytvořeny v několika verzích pro různé věkové kategorie dětí. Projekt finančně podpořilo Hlavní město Praha. Více informací na *www.ekocentrumkoniklec.cz/ekologicke-vyukove-programy-praha/*.

- **Příměstské tábory.** Během prázdninových měsíců 2019 proběhl 3. ročník příměstského tábora „Eko-hraní v pražských lesích" pro děti ve věku 5–12 let. Jednalo se o dva pětidenní turnusy uceleného programu se zaměřením na environmentální vzdělávání dětí. Ve dvou srpnových termínech se tábora zúčastnilo celkem 50 dětí po max. 20 dětech. Tábory mají „putovní" charakter; každý den tráví vedoucí s dětmi celý den v některé z lokalit pražských lesů, kde poznávají přírodu a prožívají různá dobrodružství. Děti tak během léta navštívili např.: Radotínsko-Chuchelský háj, Modřanské tůně, Modřanskou rokli, Divokou Šárku a Kunratický les. Projekt byl finančně podpořen MČ Praha 3. Více informací na *www.ekocentrumkoniklec.cz/primestsky-tabor/*
- **Město do kapsy – mikroklima a veřejný prostor v okolí školy 2018/2020**. Na jaře 2019 ekocentrum realizovalo stěžejní část projektů Mikroklima okolí školy a Veřejný prostor v okolí školy pro žáky 5. - 9. ročníků pražských základních škol. V projektu „Mikroklima okolí školy" se žáci se zabývali životním prostředím, které badatelskými metodami zkoumali z hlediska stavu ovzduší, zeleně a vody. Na aktivity v terénu navazovaly aktivity ve třídě. Žáci pracovali v týmech, a postupně získali znalosti o životním prostředí a o faktorech, které ho ovlivňují. Tyto znalosti následně uplatnili ve zpracování návrhu úprav vylepšení konkrétního místa v okolí své školy. Do projektu bylo ve školním roce 2018/2019 zapojeno 11 škol (532 žáků). Po skončení projektu byla provedena externí evaluace společností Spora, z. s., která pokračuje ještě ve školním roce 2019/2020.
- V projektu **„Veřejný prostor v okolí školy"** se žáci zabývali jedním z nabízených témat – mobilita a bariéry občanů, příběh místa nebo estetika a rekreace. Díky projektu žáci do veřejného prostoru umístili ptačí budky, vysázeli květiny, instalovali hrazení k zakrytí kontejnerů a vytvořili brožuru Strašidelných příběhů z nejzajímavějších míst Suchdola, která byla rozdávána veřejnosti na školní akci. Do projektu byly ve školním roce 2018/2019 zapojeny 4 školy (126 žáků). Výstupy z jednotlivých aktivit učitelé nahrávali na nově vytvořené webové stránky projektu (*www.mestodokapsy.cz*). Ty byly k dispozici k nahlédnutí zastupitelům městské části i široké veřejnosti. Výsledky projektu byly prezentovány v médiích, ve školách a na akcích pro veřejnost. Projekt byl v roce 2018/2019 finančně podpořen hlavním městem Praha, MČ Praha 4, MČ Praha 5, MČ Praha 7, MČ Praha 11 a MČ Praha 12. Na podzim 2019 pokračoval další ročník projektů. Do projektu „**Mikroklima okolí školy**" je zapojeno 11 pražských škol. Do projektu „**Veřejný prostor v okolí školy**" jsou zapojeny 4 pražské školy.
- **Interaktivní program adaptace na změnu klimatu**. Program „Adaptace na změnu klimatu" ve školním roce 2018/2019 navazuje na předchozí projekt „Interaktivní program pro děti – Adaptace na změnu klimatu" z roku 2017/2018, v jehož rámci vznikl program „Žilo, bylo jedno město" v podobě interaktivního divadélka pro mateřské školy a interaktivní program „Stavitelé města" pro žáky 1. stupně ZŠ. Programy představují dětem ucelenou interaktivní a zábavnou formou, úměrnou věkové skupině, negativní dopady, které mohou hrozit ve velkém městě v důsledku změny klimatu (např. sucho, vysoké teploty, přívalové deště, povodně, extrémní klimatické jevy aj.). Celkem se projektu zúčastnilo 23 základních a 13 mateřských pražských škol. Bylo realizováno celkem 105 programů pro 1 875 dětí, z toho 41 programů se uskutečnilo v MŠ s účastí 516 dětí a 64 programů v ZŠ s účastí 1359 žáků. Projekt finančně podpořilo hlavní město Praha a byl součástí Implementačního plánu ke Strategii adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu na roky 2018–2019. Více informací o programech lze nalézt zde: *http://evp.adaptacepraha.cz*
- **Počítáme s vodou 2019/2021**. Projekt „Počítáme s vodou", který je již 4. během stejnojmenného projektu, byl podpořen Ministerstvem životního prostředí ČR a hlavním městem Praha. Nejvýznamnější cílovou skupinou tohoto poradensko-vzdělávacího projektu jsou zástupci veřejné správy. Projekt zahrnuje realizaci 12 seminářů v různých městech. V roce 2019 byly uskutečněny tři semináře, v listopadu 2019 proběhl 5. ročník mezinárodní konference „Počítáme s vodou 2019". Během celého projektu je k dispozici bezplatná poradna, průběžně je rovněž doplňována Mapa přírodě blízkých příkladů hospodaření s dešťovou vodou v ČR i zahraničí. Na webových stránkách je možné sledovat publikované tematické odborné články. Více informací na *www.pocitamesvodou.cz*.

- **10. konference o ekovýchově v Praze**. Tématem konference, kterou 01/71 ZO ČSOP Koniklec pro odbor ochrany prostředí Magistrátu HMP zajišťovala již potřetí v řadě, bylo „Jak komunikovat environmentální témata, aby zaujala?". Přednášky se konaly v dopoledním a odpoledním bloku s panelovou diskusí. Součástí konference byla prezentace firem poskytujících služby v oblasti EVVO formou veletrhu. Konference se zúčastnilo 167 posluchačů. Více informací lze najít na webu *https://www.konferenceevvopraha.cz/*.
- **Akce pro veřejnost**. Organizace se v roce 2019 aktivně zúčastnila řady akcí s přímým kontaktem s veřejností. Byly to např.: „Prázdniny na Trojce", kterou pořádá MČ Praha 3, veletrh v rámci 10. konference o ekovýchově v Praze, oslavy Dne Země (akce OCP MHMP na Vyšehradě, Toulcův dvůr, MČ Praha 12), EduForum. V rámci kampaně „Ukliďme svět, ukliďme Česko" v dubnu 2019 uspořádala organizace velký jarní úklid mokřadu Na Beránku.
- **Ochrana jírovce maďalu proti klíněnce jírovcové**. „Ochrana jírovce maďalu proti klíněnce jírovcové" je již tradičním projektem organizace, věnuje se mu již 21 let. V číslech rok 2019 pro tento projekt znamenal 355 pytlů naplněných listím napadeným klíněnkou jírovcovou, a to během 75 úklidů ve 22 vnitroblocích na Praze 2 a Praze 3. Uveřejněny byly 4 informační články věnující se projektu a problematice klíněnky. Projekt byl finančně podpořen Hlavním městem Praha a MČ Praha 3.
- **Město z ptačí perspektivy.** V roce 2019 organizace dokončila práce na projektu „Město z ptačí perspektivy", s jehož realizací bylo započato v r. 2018. Stěžejním předmětem prací bylo 5 informačních panelů naučné stezky, vybavených interaktivními prvky a zaměřených na poznávání a podporu městského ptactva. V průběhu roku 2019 byla vytvořena výtvarná a grafická podoba včetně doplňkových prvků. Tabule byly instalovány v lese v Hodkovičkách na Praze 4. Projekt podpořilo Hlavní město Praha.

Ekocentrum Koniklec, o. p. s.

Ekocentrum Koniklec bylo založeno v roce 2012 jako občanské sdružení. V únoru 2014 byla změněna právní forma na obecně prospěšnou společnost. Ve své činnosti navazuje na dlouholeté zkušenosti 01/71 ZO ČSOP Koniklec. Zaměřuje se především na ekoporadenství a environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu. Jejím posláním je učit sebe i druhé chránit životní prostředí a spoluvytvářet hodnoty pro budoucnost. Její vizí je lepší životní prostředí a vyšší kvalita života.

- **Adaptace sídel na změnu klimatu - vzdělávací, informační a poradenské akce.** Obsahem projektů byl dotisk 200 kusů hry „Adaptopolis", 10 kusů hry „Adapťáci", 500 kusů reedice letáku „Adaptace sídel na změnu klimatu". Cílovou skupinou byla mládež a dospělá veřejnost. Webové stránky jsou zde: *https://www.ekocentrumkoniklec.cz/adaptopolis/* a *https://www.ekocentrumkoniklec.cz/simulacni-hra-adaptaci/*.
- **Místní adaptační fóra – Iniciace adaptačních aktivit v MČ Praha 6**. Projekt byl prioritně zaměřen na základní a střední školy v MČ Praha 6, kde se v roce 2018 a 2019 implementovala Strategie adaptace hl. m. Prahy na změnu klimatu. Projekt pracoval s pocitovou mapou městské části, ve které občané označili řadu lokalit zranitelných vůči projevům změny klimatu. Ve II. pololetí školního roku 2018/2019 žáci tyto lokality zkoumali a navrhovali vhodná adaptační opatření pro zvýšení odolnosti vůči projevům změny klimatu. Vítězné návrhy škol z MČ Praha 6 byly v červnu představeny zástupcům veřejné správy a občanům na místním adaptačním fóru. Tři nejlepší prezentované návrhy byly oceněny finanční částkou 10 000 Kč na jejich realizaci. Výukové materiály a výstupy z obou projektů jsou umístěny na webových stránkách *www.evp.adaptacepraha.cz*.
- **Vodní škola**. V roce 2019 proběhlo další pokračování projektu „Vodní škola", jehož hlavním cílem je rozvoj environmentální gramotnosti v oblasti úspor pitné vody a hospodaření s dešťovou vodou u žáků druhého stupně ZŠ a ekologizace provozu škol. V rámci projektu byla realizována různá opatření na školách, např. instalace nových pákových baterií, sudy na dešťovou vodu (FZŠ Mezi Školami, ZŠ TGM v Praze 12), vybudování zelené střechy (ZŠ Na Beránku). Od září roku 2019 pokračoval projekt na ZŠ Polesná (Újezd nad Lesy) a na ZŠ Jeremenkova (Praha 4). Projekt „Vodní škola" byl podpořen Hl. m. Praha a MČ Praha 12.
- **Projekt spolupráce pražských ekoporaden – ekoporadnypraha.cz**. V roce 2019 pokračoval rozsáhlý dlouhodobý projekt „Ekoporadnypraha.cz", který se dělí na sekci pořádání osvětových a poradenských akcí pro veřejnost a sekci vydávající letáky, publikace a články. Ekocentrum Koniklec koordinuje činnost sdružení poraden již od roku 2012. Do projektu byly v roce 2019 zapojeny následující organizace: Agentura Koniklec, BEZK – Ekolist, Botič, EKODOMOV, Mladí ochránci přírody, PRO-BIO LIGA pobočný spolek, Toulcův Dvůr, 01/14 ZO ČSOP, „NATURA QUO VADIS?". V roce 2019 byly uspořádány 2 poradenské a 17 osvětových akcí, vydáno bylo 5 nových letáků a 5 reedic již dříve vydaných publikací z projektu ekoporaden. V elektronických

a tištěných médiích vyšlo 83 ekoporadenských článků. Zájemcům byla také po celý rok k dispozici ekoporadna fungující při webu www.ekoporadnypraha.cz. V rámci projektu funguje rovněž facebooková stránka, na které jsou pravidelně sdíleny aktivity ekocentra, ale i další tematické a zajímavé články a pozvánky na události. Projekt ekoporadnypraha.cz finančně podpořilo Hlavní město Praha. Více informací naleznete na *http://www.ekoporadnypraha.cz/*.

- **Akce pro veřejnost**. Organizace se v roce 2019 aktivně zúčastnila mnoha akcí s přímým kontaktem s veřejností. Byly to např.: oslavy Dne Země (akce OCP MHMP na Vyšehradě, Toulcův dvůr, MČ Praha 12), EduForum, kampaň City Nature Challenge, Evropský den koupání v řekách v Komořanech v MČ Praha 12 nebo v rámci Dnů evropského filmu při promítání filmu Planeta Česko.
- **Mapování zeleně v pražských ulicích**. V roce 2019 organizace pro Technickou správu komunikací zmapovala celkem 3 073 stromů a keřů. Mapování pouliční zeleně včetně zanesení dat do specializovaného počítačového programu napomáhá TSK mít o zeleni v jejich vlastnictví přehled a tato data jsou následně využívána při péči o zeleň. V roce 2019 probíhalo mapování stromů a keřů v městských částech Slivenec, Lochkov, Klánovice a Újezd nad Lesy.
- **Enviroaudit pro Člověka v tísni**. Cílem bylo ověřit, jakým způsobem se organizaci Člověk v tísni daří dodržovat tzv. „zelené úřadování", najít prostor pro zlepšení a vypracovat seznam doporučení, který pomůže organizaci nastavit nové směrnice a upravit ty stávající ke splnění tohoto cíle. Audit probíhal od března do srpna roku 2019.
- **Zajištění Poradní skupiny EVVO**. Obsahem zakázky pro OCP MHMP bylo zajištění technického fungování Poradní skupiny environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Praze v období let 2018 až 2019. Organizace vykonávala funkci tajemníka PS EVVO, který zajišťuje požadavky Poradní skupiny v průběhu jednání. Počet členů Poradní skupiny EVVO je 12. V roce 2019 se uskutečnila 4 jednání.

Ekocentrum Podhoubí

Spolek Ekocentrum Podhoubí byl založen roku 2005. Organizace se zaměřuje na environmentální výchovu a vzdělávání. Mateřským, základním a středním školám z Prahy nabízí ekologické výukové programy, provozuje dvě pobočky vlastní mateřské školy (Ekoškolka Rozárka), pořádá semináře pro rodiče malých dětí, učitele a další zájemce. Ekocentrum se věnuje také rozvíjení komunitního života v lokalitách, kde působí. Pořádá akce pro veřejnost, pečuje o třešňový sad, který zkultivovali, zpřístupnili pro lidi z okolí a nadále ho udržují.

- **Ekologické výukové programy pro MŠ, ZŠ, školní družiny či další dětské skupiny v Praze a okolí** – 260 programů pro téměř 5 000 dětí; od začátku fungování organizace prošlo výukovými programy již více než 46 000 dětí. V roce 2019 bylo v nabídce ekocentra 23 programů v délce 1-3 hodiny.
- **Semináře a akce pro veřejnost** – akce pro veřejnost pořádá Ekocentrum Podhoubí pro rodiče dětí ze školky a pro rodiny s dětmi ze širšího okolí. Semináře jsou určené opět rodičům dětí nebo pedagogům. Tématy seminářů jsou vzdělávání nebo ekologická výchova. V roce 2019 se zmíněných akcí a seminářů zúčastnilo 2 123 dospělých i dětí.
- **Provoz dvou ekologických školek** – Ekoškolka Rozárka v Praze 7 Troji a Ekoškolka Rozárka v Praze 5 na Smíchově. Program školek je založený na častém pobytu venku, pozorování ročních období v přírodě a prožívání svátků s nimi spjatých, respektu k sobě navzájem i přírodě, prostoru pro svobodnou hru. Provoz Ekoškolky se inspiruje rovněž permakulturní pedagogikou. V roce 2019 bylo v těchto mateřských školkách zapsáno 74 dětí.
- **Projekt Ekoškola pro MŠ** – Ekocentrum Podhoubí je koordinátorem mezinárodního programu Ekoškola pro MŠ pro Prahu a Středočeský kraj. V roce 2019 se zapojilo 37 MŠ, kterým Ekocentrum Podhoubí poskytlo metodickou podporu (semináře, konzultace, audity, příklady dobré praxe). Do poboček ekoškolky Rozárka, které jsou obě držiteli titulu, se přicházejí inspirovat zapojené školky. Proběhlo 24 konzultací a seminářů, 5 auditorských návštěv, na jejichž základě 2 MŠ obhájily titul Ekoškola a 3 MŠ ho poprvé získaly.
- **Údržba sadu v Braníku** – O sad na území Prahy 4 pečuje Ekocentrum Podhoubí již 8. rokem - nejprve byly vykáceny nálety a staré stromy, vysbírány odpadky a postupně vysázeno 70 nových stromků. V roce 2019 proběhly další 2 údržbové brigády. Také v roce 2019 se pokračovalo v údržbě sadu pomocí pastvy ovcí, které je k přírodě šetrnější a díky ní se zachovává pestrá paleta rostlin. V třešňovce se také konají ekologické vzdělávací programy a sousedská slavnost Třešňobraní. Na obnově sadu se podílejí dobrovolníci, lidé z okolí i rodiče dětí ze školky.

TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú.

TEREZA je nevládní nezisková organizace, která již 40 let prosazuje environmentální vzdělávání dětí a mladých lidí. Zaměřuje se na pomoc učitelům s realizací environmentální výchovy v mateřských, základních a středních školách v celé České republice. V dlouhodobých programech environmentální výchovy TEREZA učitelům poskytuje vzdělávací semináře, osobní konzultace a detailně připravené a v praxi ověřené metodiky a pracovní listy přímo do jejich výuky. Jedná se o tyto mezinárodní programy, které TEREZA přinesla do ČR:

- **Les ve škole** (*www.lesveskole.cz*) – Žáci poznávají přírodní prostředí, les – náš největší přírodní ekosystém, ve svém okolí. Aktivitami přímo v lese poznávají přírodní zákonitosti a rozvíjejí svůj vztah k přírodě. Program je určen pro základní školy a poskytuje podrobné plány aktivit a výukové materiály pro jednotlivé ročníky.
- **GLOBE** (*www.globe-czech.cz*) – Žáci v roli mladých vědců provádějí odborná měření a pozorování různých ukazatelů a jevů v přírodě. Učí se rozumět přírodním procesům, samostatně bádat, odhalovat místní problémy životního prostředí a hledat jejich řešení. Program probíhá ve spolupráci s NASA a je určen pro základní a střední školy.
- **Ekoškola** (*www.ekoskola.cz*, *www.eko-skolky.cz*) – Žáci procházejí svoji školu od sklepa až po půdu a společně s učiteli, provozními zaměstnanci a rodiči plánují a realizují změny, které snižují dopad školy na životní prostředí a dělají z ní příjemnější, demokratičtější a přírodě bližší místo k životu. Program se nabízí ve verzích pro mateřské, základní a střední školy.
- **Mladí reportéři pro životní prostředí** (*www.mladireporteri.org*) – Žáci rozpoznávají, mapují a analyzují environmentální problémy ve svém okolí, hledají vhodná řešení a informují o nich reportážním článkem, videem či fotografií

Kromě mezinárodních programů pro školy realizuje TEREZA následující projekty:

- **Učíme se venku** (*www.ucimesevenku.cz*) – Rozcestník plný připravených hodin, aktivit, pracovních listů a dalších nápadů a tipů pro učitele, jak přenést výuku různých předmětů ven, na zahradu, do přírody i ve městě.
- **Jděte ven** (*www.jdeteven.cz*) – Kampaň na podporu rodičů, aby znovu objevili kouzlo her v přírodě a se svými dětmi trávili více času venku.

TEREZA je vzdělávací institucí akreditovanou MŠMT. Je certifikovaným poskytovatelem environmentální výchovy. Je členem FEE (Foundation for Environmental Education – *www.fee.global*), Pavučiny (Sítě středisek ekologické výchovy – *www.pavucina-sev.cz*) a SKAV (Stálá konference asociací ve vzdělávání – *www.skav.cz*).

TEREZA a její činnost v roce 2019 v číslech:

- 146 440 dětí, 5 978 učitelů a 1046 škol v programech TEREZY v celé ČR;
- 43 škol v programu Les ve škole, 17 škol v programu GLOBE, 35 základních a středních škol a 20 mateřských škol v programu Ekoškola zapojeno v Praze;
- 6 pražských škol získalo mezinárodní titul Ekoškola;
- 91 vzdělávacích seminářů pro 2139 učitelů;
- 9 vydaných publikací a výukových materiálů;
- 1 630 přítomných při našich vystoupeních na 19 konferencích.

Ekodomov, z. s.

Ekodomov je nezisková organizace s tradicí od roku 2004. Dlouhodobě a komplexně se zabývá tématem redukce komunálního odpadu se zaměřením na vytřídění a recyklaci bioodpadu. Řeší různé způsoby kompostování a věnuje se jejich popularizaci. Díky propracovanému a ucelenému konceptu inspiruje Ekodomov ke kompostování nejen jednotlivce, ale i celé komunity. Služby nekončí jen u odborných rad a zkušeností, ale mají také praktický přesah: Spolek svým klientům prostřednictvím internetového obchodu nabízí kompostéry z vlastní dílny i ověřené produkty jiných výrobců, které kompostování usnadňují.

Organickou součástí Ekodomova je již od roku 2009 Šárynka – první lesní školka v Čechách, která se na podzim 2018 rozrostla o další třídu. Na principech přírodní pedagogiky a badatelského učení je založený i přírodovědný kroužek Malý průzkumník přírody, který Ekodomov provozuje na desítkách škol v Praze a blízkém okolí.

Kromě toho nabízí Ekodomov základním a mateřským školám tradiční vzdělávací programy s ekologickou a environmentální tématikou.

V souvislosti s kompostováním se Ekodomov dlouhodobě věnuje i tématu půdy a její kvality. Ve veřejném prostoru komunikuje problém nedostatku organické hmoty v půdě, který má vážné dopady v souvislosti s probíhající klimatickou změnou. Tyto aktivity vyústily koncem roku 2018 v kampaň Zastavme sucho kompostováním a v sestavení Společného prohlášení odborníků ke stavu vody a půdy v ČR.

- **Exkurze pro školy** – Během roku 2019 pokračovaly práce na projektu - Učíme se v přírodě. Nově má spolek v nabídce upravené programy o půdě a jejích vlastnostech, o kompostování, o vodě, program o odpadech a program o včelách. Ke zpestření a oslovení většího množství dětí najednou slouží ekologická divadla. Prodloužené EVP (o principy badatelsky orientovaného vyučování) jsou zařazené do programu příměstských táborů Malého průzkumníka přírody. Výukové programy Ekodomova v roce 2019 absolvovalo celkem 1 943 dětí. Kromě toho organizuje spolek pro školy rovněž terénní programy s odborníkem (ornitologem, hydrobiologem), a to pro všechny stupně vzdělávání.
- **Kampaň Voda pro každého.** Kampaň Voda pro každého – pro živou půdu a zdravou krajinu vznikla na podporu Společného prohlášení odborníků k péči o půdu a vodní zdroje. Motto kampaně zní „Zastavme sucho kompostováním!" a jejím cílem je ukázat souvislosti mezi extrémními výkyvy počasí, špatnou péčí o půdu, vodu a krajinu a dotační politikou.
- **Komunitní kompostování**. I v roce 2019 spolek pokračoval v popularizaci komunitního kompostování v rámci projektu Komunitního kompostování spolufinancovaného z prostředků MŽP. Ekodomov zpracoval Metodickou příručku komunitního kompostování, která podporuje pracovníky měst a obcí při minimalizaci odpadů pomocí domácího a komunitního kompostování. Ekodomov připravoval projekt také cíleně pro jednotlivé MČ hl. m. Prahy. Setkání s městskými částmi bylo spojené s informací o změně systému v nakládání s bioodpady v hlavním městě a s možnostmi realizace v různých lokalitách.
- **Bioodpad není odpad**. Ekodomov pokračoval v roce 2019 v realizaci projektu Bioodpad není odpad, jehož cílem je zavedení třídění bioodpadu, jeho kompostování a následné využívání hnojiva k pěstování (tzv. uzavřený cyklus jídla) na pěti pražských základních a mateřských školách.
- **Dětský klub a Lesní mateřská škola Šárynka**. Šárynka, dětský lesní klub a mateřská škola, která v roce 2019 slavila své desáté výročí činnosti, vstupovala do školního roku 2018/2019 se dvěma třídami, jejíž jedna třída získala nově statut Lesní mateřské školy zapsané v rejstříku MŠMT. Během léta 2019 probíhaly ve školce tradiční příměstské letní tábory pro děti od 3 do 5 let.
- **Malý průzkumník přírody (MPP)**. Smyslem přírodovědného kroužku MPP je především pobývat venku a prostřednictvím poznávání a prozkoumávání okolní přírody si prohloubit znalosti ve všech oblastech přírodních věd. Kroužek měl ve druhém pololetí školního roku 2018/2019 na území Prahy 17 skupin a celkem ho navštěvovalo 121 dětí. V prvním pololetí školního roku 2019/2020 na území Prahy vedli 18 skupin s celkovým počtem dětí 138, ve Středočeském kraji to bylo 8 skupin se 64 dětmi. V roce 2019 proběhlo 7 turnusů tradičních příměstských letních táborů pro děti mladšího školního věku s názvem Život v kůře stromu, tábory konané v Šárynce navštívilo 88 dětí, ve Zdibech 12 dětí. Rokem 2019 pokračovaly v činnosti skupinky pokročilých průzkumníků přírody, kteří mají za sebou již dva roky kroužku. Během roku 2019 byly realizovány dva workshopy pro nové lektory MPP, první se konal v lednu 2019 pro šest přihlášených účastníků, druhý byl zaměřený na realizaci letních příměstských táborů a proběhl v červnu. Více o programu: *http://www.malypruzkumnikprirody.cz*.

Klub ekologické výchovy, z. s.

Klub ekologické výchovy z.s. (KEV) je celostátní environmetální profesní asociace škol a pedagogů s více než dvacetiletou působností. Převážná část aktivit je zaměřena na vzdělávání pedagogů směřující k odbornému, metodickému i profesionálně manažerskému zvyšování připravenosti pedagogů pro realizaci environmetální výchovy (EV) a výchovy k udržitelnému rozvoji (VUR). Pozornost je věnována také řízení proenvironmentálních aktivit ve školách. KEV se také zaměřuje na organizování akcí pro děti a mládež jako jsou středoškolské a žákovské ekologické konference, nebo literární a výtvarné soutěže.

Dalším zaměřením činnosti KEV je rozvoj komplexního pojetí environmentálního vzdělávání a výchovy v kontextu podpory udržitelného rozvoje. V roce 2019 bylo zapojeno 21 škol a dalších institucí se sídlem v Praze (např. Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha, Národní pedagogický institut), se statutem kolektivních členů KEV na území hl. m. Prahy.

KEV je členem České komise pro UNESCO a podílí se na realizaci mezinárodně vyhlášených témat v České republice. Spolupracuje rovněž na tvorbě dokumentů v kontextu EV a VUR s Národním ústavem pro vzdělávání a Národním institutem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (NIDV).

- **Odborné a metodické zvyšování připravenosti pedagogů pro EV/VUR** – realizace 7. ročníku specializačního studia koordinátorů ekologické výchovy s podporou e-learningu akreditovaného MŠMT. (Kurz v roce 2019 absolvovali 3 pedagogové z Prahy.)
- **Další vzdělávání koordinátorů EVVO** – je realizováno prostřednictvím setkávání koordinátorů EVVO Prahy s důrazem na zvyšování manažerských dovedností. V roce 2019 se uskutečnilo VII. setkání koordinátorů EV Hl. m. Prahy. Setkání se zúčastnilo celkem 78 školních koordinátorů EV z pražských škol a 15 dalších hostů.
- **Tvorba a poskytování metodických a informačních materiálů**. KEV vydává nebo spolupracuje na tvorbě metodických materiálů pro koordinátory EV ve školách.
- **Certifikace škol** – ve spolupráci s UNESCO zaměřená na naplňování cílů udržitelného rozvoje, 3 školy z Prahy získaly titul Škola udržitelného rozvoje na období 2019 – 2021.

Školami a jinými subjekty z Prahy jsou využívány rovněž služby některých středisek a organizací zaměřených na EVVO sídlících mimo Prahu (např. SEV Chaloupky, SEVER – Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory, Dřípatka aj.). Významné aktivity se zaměřením na osvětu veřejnosti vyvíjí v Praze i mnohé další neziskové organizace, např. Zelený kruh, Český svaz ochránců přírody (ČSOP) – Ústředí ČSOP i mnoho jejích základních organizací, Agentura Koniklec, Na ovoce, Sdružení ARNIKA a mnoho jiných spolků. EVVO tvoří také podstatnou součást náplně a zaměření specializovaných organizací, např. České společnosti ornitologické (ČSO) nebo České společnosti pro ochranu netopýrů (ČESON).

K mimoškolnímu environmentálnímu vzdělávání dětí, mládeže i dospělé veřejnosti významně přispívají i správy chráněných krajinných oblastí v okolí Prahy (SCHKO Český kras, SCHKO Kokořínsko, SCHKO Křivoklátsko).

Více informací o aktivitách NNO v Praze lze nalézt na webových stránkách jednotlivých organizací.

E5.3 FINANCOVÁNÍ EVVO V HL. M. PRAZE

Financování z rozpočtu hl. m. Prahy zahrnuje jednak prostředky určené na realizaci Akčního plánu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Praze pro daný rok, dále část prostředků poskytnutých v rámci grantů na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (agendu zabezpečoval v roce 2019 OCP MHMP), Celoměstských programů podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy a Celoměstských programů podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy.

Část projektů v oblasti EVVO realizovaných na území hl. m. Prahy byla financována či spolufinancována také z dalších zdrojů (grantové programy jednotlivých MČ, výběrové řízení MŽP na podporu projektů předložených občanskými sdruženími a obecně prospěšnými společnostmi, grantové programy nadací, finanční dary firem a jednotlivců aj.).

Tab. E5.3.1: Financování EVVO v hl.m. Praze z rozpočtu hl. m. Prahy; 2015–2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Projekty AP KK EVVO (bez správy a údržby SEV HMP a grantů)	3 250 429 Kč	2 972 438 Kč	3 895 893 Kč	3 941 330 Kč	10 018 062 Kč
Správa a údržba středisek ekologické výchovy HMP (SEV HMP Toulcův dvůr a SEV Lesů hl. m. Prahy)	5 910 000 Kč (+ 1 400 000 Kč na středisko PRALES)	9 410 000 Kč	8 931 000 Kč	10 431 300 Kč	12 793 000 Kč
Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (oblast EVVO)[1)]	9 329 000 Kč[2)] (51 podpořených projektů)	10 601 500 Kč[2)] (73 podpořených projektů)	16 303 000 Kč[2)] (101 podpořených projektů)	26 233 750 Kč[2)] (100 podpořených projektů)	30 592 500 Kč[2)] (117 podpořených projektů)
Další aktivity a projekty EVVO hrazené z rozpočtu MHMP (nezařazené v AP KK EVVO /rozpočet OCP MHMP/)	255 366 Kč	–	–	–	–
Celoměstské programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy (oblast EVVO)[1)]	339 420 Kč (4 podpořené projekty)	185 000 Kč (3 podpořené projekty)	200 000 Kč (3 podpořené projekty)	180 000 Kč (3 podpořené projekty)	180 000 Kč (3 podpořené projekty)
Celoměstské programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy (oblast EVVO)[1)]	167 300 Kč (7 podpořených projektů)	173 200 Kč (8 podpořených projektů)	201 000 Kč (14 podpořených projektů)	57 000 Kč (2 podpořené projekty)	52 900 Kč (2 podpořené projekty)
Informatika životního prostředí ve vztahu k EVVO (publikace Ročenka Praha ŽP, rozvoj Portálu ŽP apod. /rozpočet OCP MHMP/)	738 792 Kč	714 360 Kč	249 348 Kč	704 258 Kč	1 181 268 Kč

[1)] Rozčlenění projektů na projekty v oblasti EVVO a ostatní je orientační.

[2)] Včetně výukových a vzdělávacích programů pro školy (dříve zajišťovány prostřednictvím zakázek).

Zdroj: OCP MHMP, SMS MHMP

Tab. E5.3.2: Financování EVVO v hl. m. Praze z rozpočtu hl. m. Prahy; 2009–2013

	2009	2010	2011	2012	2013
AP KK EVVO	6 984 169 Kč	6 848 683 Kč	9 000 000 Kč	10 800 000 Kč	8 344 664 Kč
Provoz středisek ekologické výchovy HMP (SEV Toulcův dvůr a SEV Lesů hl. m. Prahy)	6 174 944 Kč	5 475 652 Kč	5 286 164 Kč	5 016 833 Kč	4 400 000 Kč
Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (oblast EVVO)[1)]	6 883 000 Kč (67 podpořených projektů)	3 213 000 Kč (34 podpořených projektů)	4 797 710 Kč (25 podpořených projektů)	4 035 000 Kč (26 podpořených projektů)	4 277 000 Kč (36 podpořených projektů)
Celoměstské programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy (oblast EVVO)[1)]	120 000 Kč (2 podpořené projekty)	250 000 Kč (3 podpořené projekty)	308 100 Kč (4 podpořené projekty)	116 000 Kč (2 podpořené projekty)[2)]	75 000 Kč (2 podpořené projekty)
Celoměstské programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy (oblast EVVO)[1)]	95 000 Kč (4 podpořené projekty)	125 000 Kč (5 podpořených projektů)	220 000 Kč (6 podpořených projektů)	180 000 Kč (6 podpořených projektů)	75 000 Kč (6 podpořených projektů)

[1)] Rozčlenění projektů na projekty v oblasti EVVO a ostatní je orientační.

[2)] Skutečná částka pro oblast EVVO je vyšší – podpořeny byly dále také projekty na pořádání školních soutěží, které zahrnovaly více tematických oblastí, mezi nimi oblast EVVO.

Zdroj: MZO MHMP, SMS MHMP

E6 DOBROVOLNÉ NÁSTROJE

E6.1 MÍSTNÍ AGENDA 21

E6.1.1 MÍSTNÍ AGENDA 21 V ČR

Místní Agenda 21 a místní Akce 21 (MA21) jsou dobrovolné programy a projekty pro udržitelný rozvoj obcí, měst a regionů. Jsou zaměřené k nastartování udržitelného rozvoje, ke zlepšování kvality života a na praktickou ochranu životního prostředí. Jsou založeny na spolupráci nejširších zájmových skupin – občanů, veřejné správy, ziskových a neziskových organizací. Místní Agendy 21 naplňují v lokálním měřítku tzv. Agendu 21, která je globálním programem pro udržitelný rozvoj, přijatým na Světovém summitu OSN o životním prostředí a rozvoji v roce 1992 v Riu de Janeiro.

V ČR podporují místní Agendu 21 Strategie udržitelného rozvoje ČR, Státní politika životního prostředí nebo Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty s navazujícími akčními plány. Ministerstvo vnitra zařadilo MA21 od roku 2006 mezi oficiální metody zvyšování kvality ve veřejné správě. Evropská unie taktéž prosazuje uplatňování environmentální legislativy na lokální úrovni, přístupy „zdola" a zprostředkovává informace o udržitelném rozvoji měst a místní Agendě 21. Vláda České republiky schválila svým usnesením ze dne 11. 1. 2012 č. 30 Koncepci podpory místní Agendy 21 v České republice do roku 2020 a Akční plán pro období 2012–2013. Aktuálně platným je Akční plán na období 2016–2018 schválený usnesením Vlády č. 312 ze dne 11. 4. 2016.

Koordinátorem v ČR pro tuto problematiku je pracoviště pro místní Agendu 21 CENIA, české informační agentury pro životní prostředí. To zprostředkovává informace a kontakty, zajišťuje konzultační činnost, poskytuje metodiku a provozuje databázi subjektů realizujících MA21, která zahrnuje obce, města, mikroregiony, kraje, nevládní organizace i firmy. Databáze umožňuje těmto subjektům prokázat, jakým způsobem a na jaké úrovni realizují MA21 a zároveň je využívána jako podpůrný prostředek pro žádosti o podporu z vybraných dotačních titulů (*ma21.cenia.cz*).

Ke konci roku 2018 bylo v databázi MA21 oficiálně zaregistrováno 153 municipalit a ostatních subjektů, z toho 136 obcí (91 obcí, 45 malých obcí), 5 krajů, 5 mikroregionů, které realizují místní Agendy 21, místní Akce 21 a podobné projekty a 7 místních akčních skupin. Pracovní skupina pro MA21, která je poradním orgánem Rady vlády pro udržitelný rozvoj, koordinovala uplatňování sady kritérií pro měření kvality procesů MA21 v ČR. Sada je členěna do čtyř hlavních kategorií kvality (A až D) a zahrnuje také „startovací" skupinu Zájemci. V kategorii A byly oficiálně registrovány 2 subjekty, v kategorii B 4 subjekty, v kategorii C 45 subjektů, v kategorii D 30 subjektů a v kategorii Zájemci 72 subjektů.

Tab. E6.1.1: Kategorie kvality MA21

Kategorie	Charakteristika
Zájemci	Startovací skupina. Předběžný zájem o informace. Bez vytváření struktur pro MA21.
D	Aktivity na principu partnerství. Vytvořené organizační zázemí (odpovědná osoba). Komunikace s veřejností a zapojování do procesů plánování.
C	Navíc propracovanější organizační struktura, politické zastřešení, vyšší míra participace obyvatel. Ustanovení oficiálního orgánu samosprávy pro MA21, schválení dokumentu (deklarace, charta) a finanční podpory. Pravidelná setkání (fóra) a informace k udržitelnému rozvoji. Pravidelné sledování a vyhodnocení procesu MA21.
B	Rozšíření předchozí kategorie o tvorbu strategie a dílčích koncepcí respektujících principy udržitelného rozvoje za účasti expertů, schválení politickou reprezentací. Zahrnutí externích zdrojů do finančního zajištění. Úsilí o výměnu zkušeností a příklady dobré praxe, sledování indikátorů. Určený koordinátor, zapojený do akreditovaného školení.
A	Nejvyšší kategorie. Úsilí o harmonický, strategický a dlouhodobý rozvoj za aktivní účasti veřejnosti, založený na principech udržitelného rozvoje. Propojení jednotlivých aktivit, strategické plánování, rozhodování a realizace. Stálý orgán pro MA21 (komise rady, zastupitelstva). Zavádění certifikovaného systému řízení kvality – např. EMAS, ISO 14001 nebo 9000.

Zdroj: MŽP, CENIA

Celostátně významná je síť měst a obcí podporujících MA21 – Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM ČR).

E6.1.2 PRAHA A MÍSTNÍ AGENDA 21 V ROCE 2019

Hl. m. Praha se jako kraj oficiálně přihlásilo k principům místní Agendy 21 v roce 2013 vstupem do zájmového sdružení Národní síť Zdravých měst České republiky a přijetím Deklarace projektu „Zdravé hlavní město Praha" (usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 30/93 ze dne 20. 6. 2013). Odpovědným politikem projektu byl v roce 2019 radní hl. m. Prahy pro oblast sociální politiky a zdravotnictví.

V roce 2019 pokračovala realizace aktivit MA21 na úrovni města (kraje) s cílem přispívat ke kvalitnímu regionálnímu rozvoji, zabezpečit udržitelný rozvoj, kvalitu života a podporu zdraví, zapojit se do činnosti NSZM ČR a získat možnost aktivní spolupráce s ostatními členy této organizace.

V roce 2019 bylo v databázi pro MA21 spravované CENIA v členění dle metodiky Pracovní skupiny pro MA21 v ČR registrováno celkem 16 městských částí hl. m. Prahy. V kategorii B byla evidována MČ Praha 14. V kategorii C byla evidována MČ Praha 7, MČ Praha 12, MČ Praha 13, MČ Praha 18, MČ Praha 20, MČ Praha – Dolní Počernice a MČ Praha – Libuš. V kategorii D byla evidována MČ Praha 4, MČ Praha 5, MČ Praha 21 a MČ Praha – Slivenec. V kategorii Zájemci byla evidována MČ Praha 10, MČ Praha 15, MČ Praha – Troja a MČ Praha-Kolovraty. Každá z těchto kategorií má měřitelné ukazatele, kterými lze hodnotit úroveň procesu MA21 v dané municipalitě (v kategorii A nebyly v roce 2019 evidovány žádné městské části hl. m. Prahy).

Tab. E6.1.2: Praha a místní Agenda 21 v roce 2019

Kategorie	Městská část
B	MČ Praha 14, *www.praha14.cz*
C	MČ Praha 7, *www.praha7.cz*
	MČ Praha 12, *www.praha12.cz*
	MČ Praha 13, *www.praha13.cz*
	MČ Praha 18, *www.praha18.cz*
	MČ Praha – Dolní Počernice, *www.praha-dolnipocernice.cz*
	MČ Praha–Libuš, *www.praha-libus.cz*
D	MČ Praha 4, *www.praha4.cz*
	MČ Praha 5, *www.praha5.cz*
	MČ Praha 21, *www.praha21.cz*
	MČ Praha–Slivenec, *praha-slivenec.cz*
Zájemci	MČ Praha–Troja, *www.mctroja.cz*
	MČ Praha 10, *www.praha10.cz*
	MČ Praha 15, *www.praha15.cz*
	MČ Praha 20, *www.praha20.cz*
	MČ Praha–Kolovraty, *https://www.kolovraty.cz/*

Zdroj: MŽP, CENIA

Tab. E6.1.3: Přehled zapojení městských částí hl. m. Prahy do místní Agendy 21; 2006–2019

Městská část	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Praha 1			Z	Z	Z									
Praha 4								Z	Z	D	D	D	D	D
Praha 5											Z	D	D	D
Praha 7	Z	Z	Z	C	D	C	C	C	C	C	C	D	C	C
Praha 8										D	C	C	C	
Praha 10								Z			D	C	Z	C
Praha 12					Z	D	C	C	D	C	C	C	C	C
Praha 13		Z	Z	Z		D	C	C	D	C	C	C	C	C
Praha 14					D	C	C	C	C	C	C	C	B	B
Praha 15											Z	D	Z	Z
Praha 18				D	D	C	C	C	C	C	C	C	C	C
Praha 19						Z	Z	Z						
Praha 20						D	D	D	C	C	C	C	C	Z
Praha 21						Z	C	C	C	C	C	C	D	D
Praha 22											Z			
Praha – Běchovice			Z	D	D	C								
Praha – Dolní Počernice			Z	D	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
Praha – Kunratice					D	D								
Praha – Kolovraty														Z
Praha – Libuš	D	C	C	B	B	B	C	C	C	C	C	C	C	D
Praha – Nebušice						D								
Praha – Petrovice					Z	Z								
Praha – Přední Kopanina								Z						
Praha – Slivenec				Z	D	D	Z	Z	D	D	C	D	D	Z
Praha – Troja						D	D	D	D	D	Z	Z	Z	Z
Praha – Zbraslav					Z									

Zdroj: CENIA

Popis aktivit jednotlivých MČ je uveden v následujícím textu. Aktuální informace jsou publikovány na stránkách jednotlivých městských částí, na stránkách CENIA k MA21 (*ma21.cenia.cz*) a na webových stránkách hl. m. Prahy k životnímu prostředí (Portál ŽP) v části Místní Agenda 21 a udržitelný rozvoj (*portalzp.praha.eu/ma21*).

Obr. E6.1.1: Městské části hl. m. Prahy evidované v databázi místní Agendy 21 za rok 2019

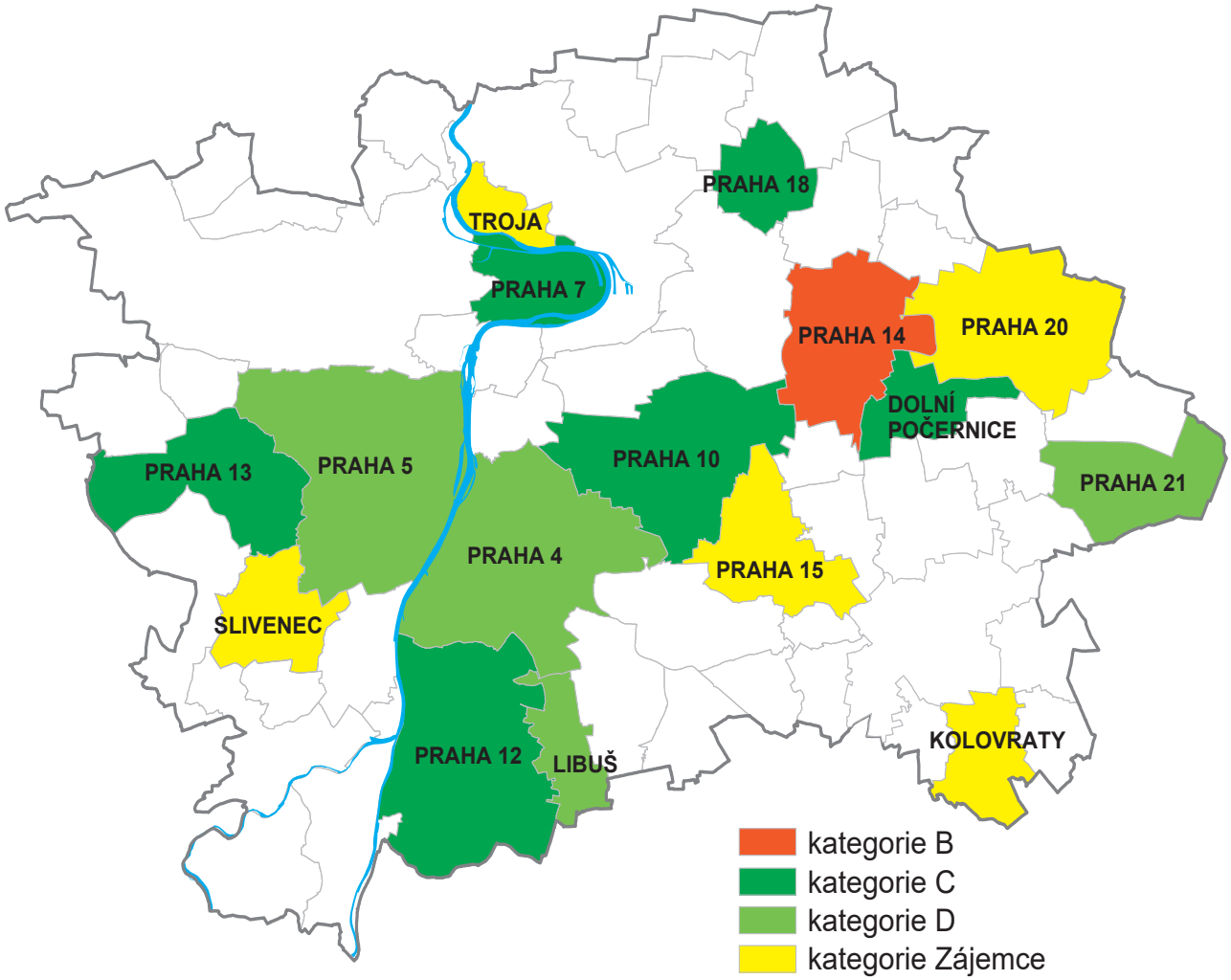

Zdroj: CENIA

E7 INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Práce s informacemi a jejich poskytování je jedním z důležitých nástrojů ochrany prostředí, a to v několika úrovních. Odborníci a vedení města využívají informace při zpracování kvalifikovaných podkladů pro hodnocení stavu a vývoje životního prostředí, rozhodování o území a investičních akcích, posuzování dopadů na prostředí apod. Úřady provozují informační systémy k agendám a evidencím, jimiž jsou ze zákona pověřeny. Informování veřejnosti je pak v zájmu politiky otevřenosti a vstřícnosti, lepší orientaci v úředních postupech při řešení životních situací, stejně jako v zájmu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.

Problematika životního prostředí je velmi rozsáhlá a zpracováním potřebných informací se zabývá velké množství úřadů, institucí, odborných i nevládních organizací. Ilustrativním příkladem je i tato ročenka a množství zdrojů dat využitých pro její zpracování. Přestože i v dnešní době internetu nelze podceňovat klasické způsoby zpracování a prezentace informací (tištěné, odborné semináře, video apod.), je pochopitelné úsilí o využití webových stránek či dalších elektronických komunikačních nástrojů, za jejichž výstupy stojí mnohdy rozsáhlé informační systémy. V následujícím textu je stručná informace o vybraných informačních systémech realizovaných hl. m. Prahou v oblasti životního prostředí a péče o území.

E7.1 INFORMAČNÍ SYSTÉM O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ V PRAZE (IOŽIP)

Hlavní město Praha má dlouholetou tradici v oblasti soustřeďování, zpracování a poskytování informací o životním prostředí. Informační systém o životním prostředí v Praze (IOŽIP) soustřeďuje a zpracovává údaje o vybraných složkách životního prostředí. Cílem systému IOŽIP je:

- shromažďování a zpracování dat o stavu jednotlivých faktorů životního prostředí v Praze pořizovaných různými organizacemi;
- hodnocení rozsahu dostupných dat a iniciace pořizování údajů, pro něž neexistují jiné zdroje;
- poskytování informací orgánům městské správy, odborníkům a veřejnosti.

Počátky tvorby Informačního systému o životním prostředí v Praze spadají do poloviny 80. let, kdy byl vyvíjen jako jeden z tematických okruhů Městského informačního systému. Z té doby pochází zavedená zkratka IOŽIP, počátky systematického sledování vybraných složek životního prostředí a přejímání údajů, které tvoří základ datového fondu systému.

Za dobu svého trvání systém prošel některými organizačními a technologickými změnami. Od roku 2008 se na jeho zajištění společně podílejí (pozn.: uvedeny názvy odborů v roce 2019) Odbor informatiky MHMP, Odbor ochrany prostředí MHMP a Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy.

Informační systém o životním prostředí v Praze (IOŽIP) je řešen na základě schématu zahrnujícího aktivity na zajištění a zpracování vstupních dat a tvorbu a poskytování výstupů. Hlavními informačními výstupy vytvářenými a provozovanými v rámci systému IOŽIP byly v roce 2019 tato elektronická zpráva o ŽP v Praze a sada různých webových aplikací (Portál ŽP, Atlas ŽP, web Pražská příroda, mapa Komplexního systému nakládání s komunálním odpadem – KSNKO aj).

Nová koncepce IOŽIP (2009) a její realizace v roce 2019

V roce 2009 byla zpracována nová koncepce dalšího rozvoje systému. Podrobné informace ke koncepci byly prezentovány v ročence Praha ŽP 2009. V roce 2019 probíhal dílčí rozvoj existujících částí informačního systému v souladu s přijatou koncepcí.

Hlavní informační výstupy systému IOŽIP, rekapitulace

Nejznámějším publikačním výstupem systému se stala ročenka „Praha životní prostředí" vydávaná tiskem pravidelně od roku 1989, později i v anglické verzi a v elektronické formě (více informací o publikaci v letech 1989–2014 v předešlých vydáních). Od vydání 2014 je vydávána zestručněná tištěná verze v rozsahu 24 stran (odděleně v české a anglické mutaci) doplněná mapovou přílohou (k dispozici v elektronické verzi). Podrobné verze za rok 2014 a roky následující jsou připravovány pod názvem Elektronická zpráva o stavu ŽP v Praze v roce v rozsahu cca 300 stran.

V roce 2019 přibyl nový pravidelný výstup nazvaný Rychlé informace, který je připravován 2x ročně (vydání zpravidla v červnu a listopadu. Jedná se o elektronický výstup (formát pdf) publikova-

ný v rámci Portálu ŽP a současně šířený v tištěné podobě (oboustranný A3 formát složený na A5). Tento výstup obsahuje nejnovější souhrnné informace k dílčím tématům a současně základní informace k aktuálním finančním programům, informačním kampaním, aktuálně přijatým strategickým dokumentům apod. Výstup je k disp. na adrese: *portalzp.praha.eu/rychleinfo*.

Od roku 1997 do roku 2008 bylo vydáno sedm CD/DVD Praha životní prostředí (více informací v předešlých vydáních této publikace).

Od roku 2002 byl v provozu internetový server ENVIS (více informací v předešlých vydáních této publikace). V roce 2009 a 2010 byla v rámci stránek ENVIS připravena řada tematických dílčích stránek, např. Po Praze podél potoků, Pražské studánky, Pražská příroda známá, neznámá aj., věnovaných pražské přírodě a jejímu rekreačnímu využití. Od září 2014 je server ENVIS nahrazen nově připraveným Portálem životního prostředí hl. m. Prahy (*portalzp.praha.eu*), který je součástí portálové rodiny hl. m. Prahy. Součástí Portálu životního prostředí byly v roce 2018 aplikace Kalendář akcí v životním prostředí a EVVO (včetně mapové verze), databáze ekologických výukových programů pro školy (EVP), aplikace Aktuální informace o kvalitě ovzduší v Praze a nově aplikace Produkce komunálních odpadů v Praze.

Server Pražská příroda na adrese *http://www.praha-priroda.cz/* obsahuje komplexní informace o pražské přírodě, rybnících, lesích, naučných stezkách nebo zvláště chráněných územích. Zájemcům umožňuje hledat informace o uvedených součástech pražské přírody na základě interaktivní mapy či vyhledávacího formuláře.

Obr. E7.1.1: Schéma Informačního systému o životním prostředí (IOŽIP) v Praze

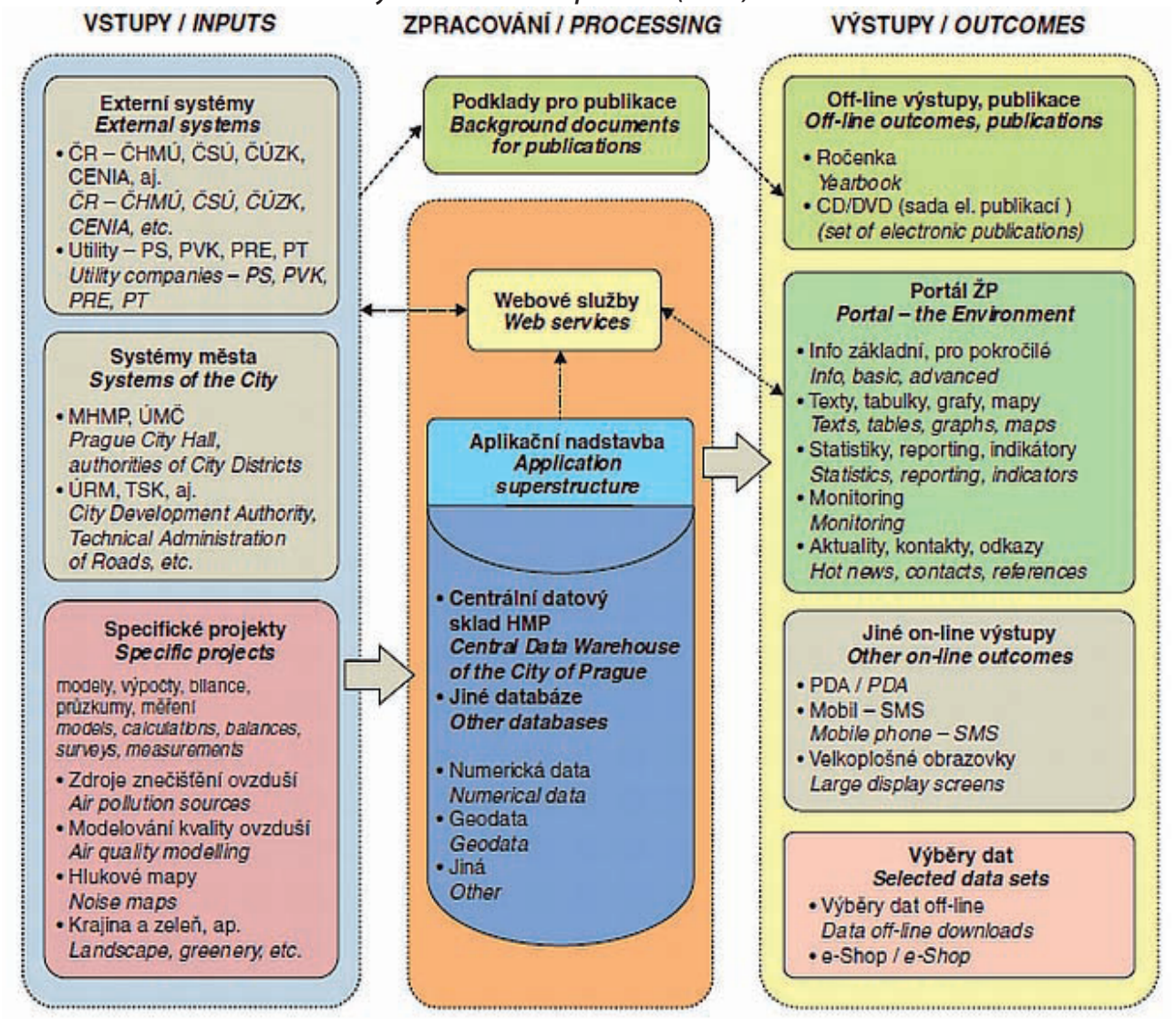

Zdroj: OCP MHMP

Dalším výstupem na internetu je Atlas životního prostředí v Praze (nově na adrese *http://www.geoportalpraha.cz/cs/atlas-zivotniho-prostredi*, původní verze na *http://www.premis.cz/atlaszp*), obsahující množství map s připojenými údaji z databází, zpracovaný jako interaktivní aplikace GIS. Atlas ŽP byl zveřejněn na webu již v roce 1999, od roku 2010 probíhala postupná příprava nového Atlasu ŽP (Mapového portálu ŽP) coby nástupce Atlasu původního. Atlas ŽP v nové technologii byl publikován v červenci 2013 a následně probíhá jeho postupné obsahové rozšiřování.

Pozn. k 10/2021: V roce 2021 byl zprovozněn nový web KlimaPraha.eu, který je zaměřen na téma ochrany klimatu v Praze. K tématu adaptace hl. m. Prahy na změny klimatu se věnuje web AdaptacePraha.cz, zprovozněný v roce 2020.

Systém IOŽIP se neobejde ani bez výstupů dalších specifických projektů zaměřených na modelování složek ŽP (ovzduší, hluk) a inventarizaci potřebných vstupních údajů. Například hodnocení kvality ovzduší s využitím modelových výpočtů (ATEM), aktualizace a správa údajů o zdrojích znečišťování ovzduší (REZZO), zpracování výpočtové Hlukové mapy apod. Mezi těmito projekty jsou datové i technologické vazby, výstupy jsou pak prezentovány v ročence i v Atlasu životního prostředí.

Obr. E7.1.2a: Ukázky webových stránek IOŽIP a souvisejících projektů

Portál ŽP – úvodní obrazovka

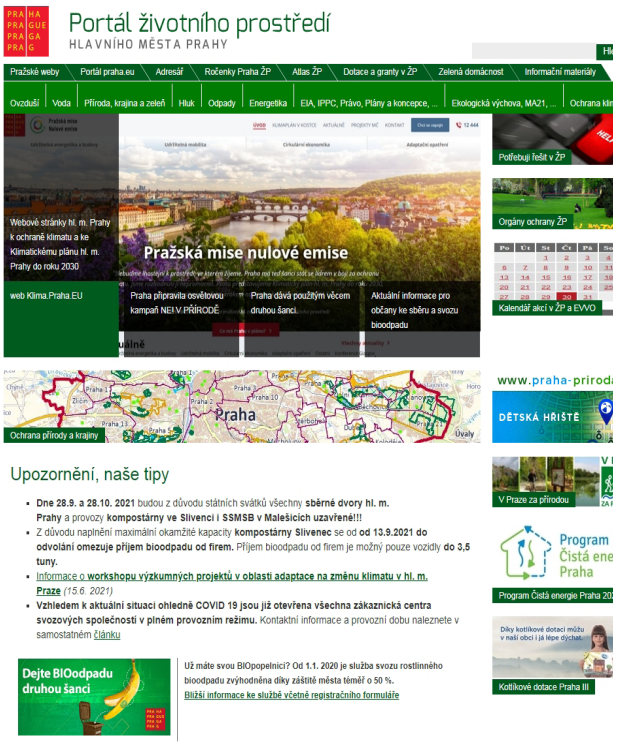

Server Pražská příroda

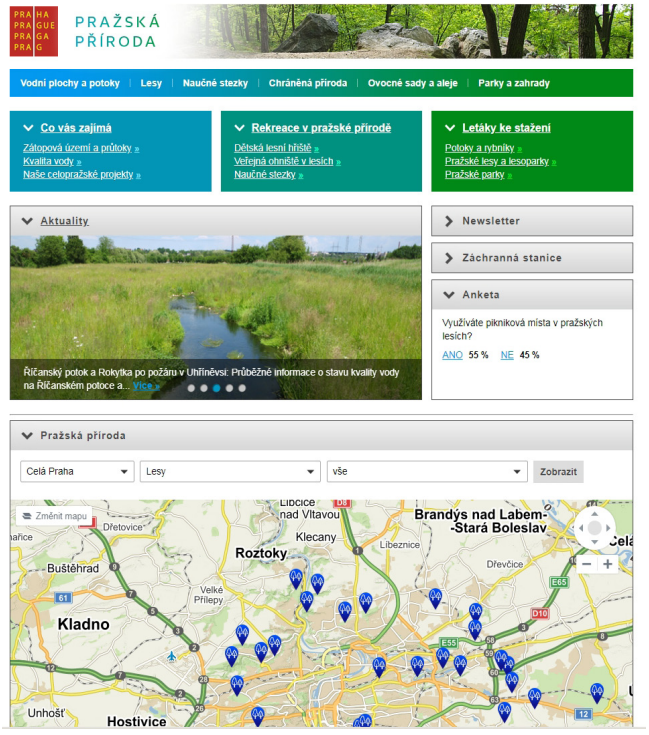

Zdroj: OCP MHMP

Obr. E7.1.2b: Ukázky webových stránek IOŽIP a souvisejících projektů

Atlas životního prostředí v Praze

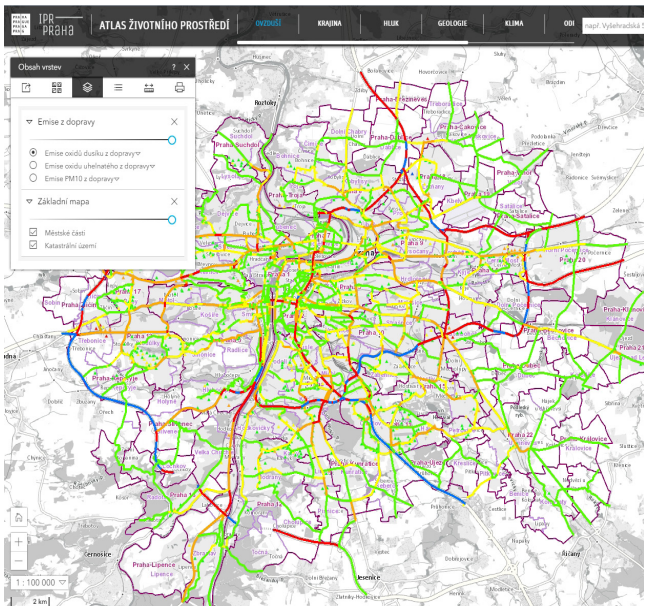

Server KlimaPraha.eu

Web AdaptacePraha.cz

Web Komplexní systém nakládání s komunálním odpadem

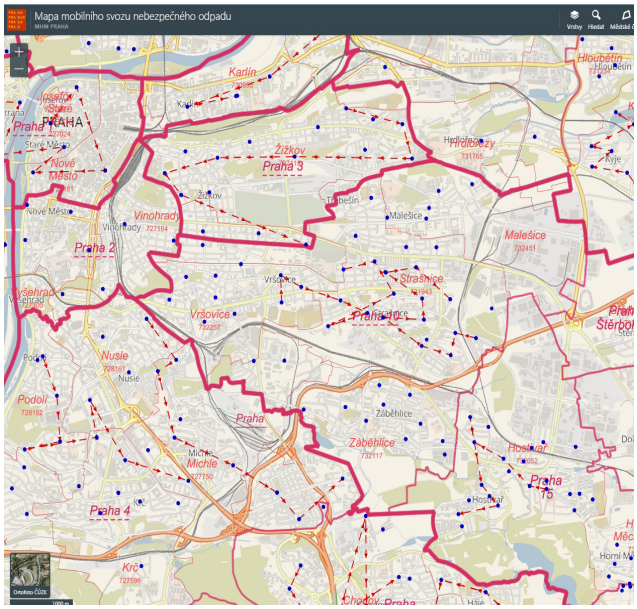

Zdroj: OCP MHMP

E7.2 INFORMAČNÍ SYSTÉM O ÚZEMÍ HL. M. PRAHY (ISU)

Problematika životního prostředí souvisí s územím, proto je stručně představen i Informační systém o území (ISU), který v roce 2018 a letech předchozích realizoval a spravoval Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy (*www.iprpraha.cz*). ISU je průběžně vytvářený systém dat, aplikací a služeb určených pro správu, sdílení a publikování dat a informací popisujících jednotlivé složky území hl. m. Prahy. ISU se tedy zabývá i problematikou životního prostředí.

Informační systém o území není z technologického hlediska jednotný aplikační systém, ale je tvořen řadou dílčích systémů, mezi nimiž jsou úzké obsahové, datové a technologické vazby. Součásti ISU tvoří:

1. Data, 2. Systémy pro správu a zpracování dat a informací, 3. Aplikace pro sdílení a prezentaci dat a informací.

- Data a datové úložiště – Základem informačního systému je soubor dat o území. Data sloužící k popisu jevů v území jsou pořizována přímo činností IPR Praha nebo získávána z externích zdrojů. Základními požadavky na data jsou aktuálnost, obsahová úplnost, kvalita dat a garance původu. Data jsou využívána např. pro aktualizaci Digitální technické mapy hl. m. Prahy, Územně analytických podkladů (obce i kraje), Územního plánu hl. m. Prahy, Metropolitního plánu hl. m. Prahy a slouží zároveň jako podklad pro rozhodování v území, investiční přípravu a další aktivity.
- Systémy pro správu a zpracování dat a informací – Aplikace a systémy zajišťující vytváření a aktualizaci dat a provoz datového úložiště jsou vytvářeny s využitím robustních systémů pro práci s geografickými daty a databázových systémů. Pro správu a zpracování geodat jsou využívány pokročilé technologie GIS a CAD a vyspělé databázové systémy pro správu geodat.
- Aplikace pro sdílení a prezentaci dat a informací – Prezentace dat a informací a jejich sdílení pro potřeby veřejnosti, veřejné správy a partnerských subjektů je základní úlohou ISU. Obecně jsou poskytovány dva druhy služeb: mapové a datové aplikace ve formě on-line mapových prezentací a informačních výstupů, vytvářených analýzou a kombinací zdrojových dat a služby zajišťující poskytování nebo přístup k vlastním zdrojovým geodatům ISU (včetně opendat).

Data a nástroje ISU jsou využívány mj. při tvorbě Územně analytických podkladů hl. m. Prahy a dalších dokumentů v oblasti územního a strategického plánování, dále pro vytváření specifických informačních výstupů (mapových služeb).

Podrobné informace o geografických datech, službách a aplikacích hl. m. Prahy jsou k dispozici na Geoportálu hl. m. Prahy *http://www.geoportalpraha.cz*.

Obr. E7.2.1: Webová aplikace Geoportál hl. m. Prahy

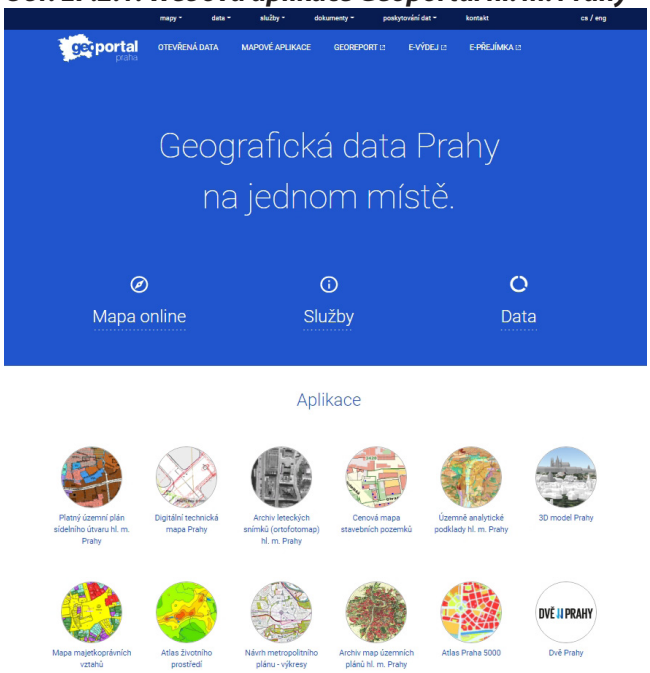

Zdroj: OCP MHMP